NEDERLANDSCH-INDISCH LEGER.

HANDLEIDING

voor allen, die belast zijn met het

VOEREN VAN CORRESPONDENTIE

EN HET OPMAKEN VAN

REQUESTEN, RAPPORTEN, KLACHTEN, PROCESSEN-VERBAAL en MARSCHORDERS.

Met XXVI Bijlagen en Aanhangsel.

UIT OFFICIEELE STUKKEN SAMENGESTELD

DOOR

H. KOPPEN,

1ste-Luit. der Inf. aan de Kon. Mil. Academie.

Kon. Bat. Gen.

VI
3

DA,
& COMP.
2.

B4 Hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

VI 3

NEDERLANDSCH-INDISCH LEGER.

HANDLEIDING

voor allen, die belast zijn met het

VOEREN VAN CORRESPONDENTIE

EN HET OPMAKEN VAN

REQUESTEN, RAPPORTEN, KLACHTEN, PROCESSEN-VERBAAL en MARSCHORDERS.

Met XXVI Bijlagen en Aanhangsel.

UIT OFFICIEELE STUKKEN SAMENGESTELD

DOOR

H. KOPPEN,

1ste-Luit. der Inf. aan de Kon. Mil. Academie.

BREDA,
BROESE & COMP.
1882.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

BAT. GENOOTSCHAP

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

INHOUD.

Voorschrift omtrent de correspondentie..... Blz. 1.
Vrijdom van briefport..... » 17.
Bepalingen en voorschriften op de requesten..... » 24.
Rapporten..... » 29.
Klachten..... » 31.
Processen-verbaal..... » 32.
Inrichting van marschorders..... » 33.
Bijlagen..... » 39.
Aanhangsel..... » 72.

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 29 - 06 - 2010
Nomor Induk : 464/PN-MUSEUM/10
: 0010-27274960
: 1008030216
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

CORRESPONDENTIE.

Voorschrift omtrent de Correspondentie (A. O. 1882, N°. II).

Artikel 1.

Omtrent dienstaangelegenheden wordt correspondentie gevoerd:

1°. door de militaire autoriteiten, die bij bepaalde instructiën en reglementen tot het voeren van briefwisseling gerechtigd zijn;

2°. door alle overige autoriteiten, die bij het leger zijn belast met eenig beheer of commando, waarvoor zij rechtstreeks aan het Departement van Oorlog, of in de eerste plaats en onmiddellijk verantwoordelijk zijn aan de gewestelijke commandanten of dienstchefs of aan de chefs van wapens en diensten.

Art. 2.

Tot de sub 1 van art. 1 bedoelde autoriteiten behooren:

de commissarissen belast met het voorloopig beheer van nalatenschappen;

de presidenten van raden van administratie;

de administrateurs van garnizoenen en posten;

de kwartiermeesters bij de raden van administratie, de hospitalen en de magazijnen;

de gewestelijke onder-intendanten;

de magazijnmeesters der genie;

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de magazijnmeesters der artillerie;
de directeur van den artillerie-constructie-winkel;
de directeur der geweermakersschool;
de inspecteur der draagbare wapenen;
de directeur der militaire school te Meester Cornelis;
de commandant van het militair huis van arrest;
de commandant van het korps mineurs en sappeurs;
de opnemers en brigade-chefs bij de militaire verkenningen;
de chef van het topographisch bureau;
de commandanten der artillerie op de buitenbezittingen (Sumatra's Westkust uitgezonderd);
de commandanten der artillerie op Java en ter Sumatra's Westkust;
de commandant der veld- en bergbatterijen op Java;
de militaire commandanten buiten Java en Madura;
de commandant der infanterie te Willem I;
de commandanten der militaire afdeelingen op Java;
de chefs van wapens en diensten.

ART. 3.

Bij gesplitste korpsen wordt de correspondentie over korpsaangelegenheden gevoerd door den korpscommandant, en bij ontstentenis van dezen, door den oudsten officier op de standplaats van den staf van het korps aanwezig.

Officieren van wapening, *bibliothecarissen van de garnizoensbibliotheken voor officieren*, *commissarissen der militaire cantines en tapperijen*, *commissarissen in strafzaken buiten de residentie van den krijgsraad en provoostgeweldigers*, voeren met militaire autoriteiten geen rechtstreeksche dienstcorrespondentie. Met en door hen wordt briefwisseling gevoerd door tusschenkomst of namens de gewestelijke of plaatselijke militaire commandanten.

Door of met bijzondere commissiën, die volgens hunne instructiën geene bevoegdheid tot correspondeeren hebben, wordt zoo noodig briefwisseling gevoerd door tusschenkomst of namens de gewestelijke dienstchefs of afdeelingscommandanten.

ART. 4.

Met het *Departement van Oorlog* wordt, in het algemeen, alléén correspondentie gevoerd door — of door tusschenkomst

van — de afdeelings- en gewestelijke commandanten en dienstchefs en de chefs van wapens en diensten. De overige autoriteiten, genoemd in de artt. 1, 2 en 3, zenden geene dienststukken aan het Departement van Oorlog dan in de bij verschillende algemeene orders, instructiën en reglementen voorgeschreven gevallen. Zij houden overigens met het Legerbestuur alleen briefwisseling wanneer zij daartoe worden uitgenoodigd.

ART. 5.

Wanneer de correspondentie per post geschiedt, behooren de bepalingen omtrent het postverkeer te worden nageleefd. [Zie bladz. 17: »Vrijdom van briefport." (Gouv.-besluit dd. 16 Januari 1864, N°. 9.)]

ART. 6.

Bij de correspondentie wordt het volgende in acht genomen:

a. Alle bescheiden moeten met eene duidelijke letter en zwarten inkt worden geschreven. Op de stukken mogen geen sporen van zand, enz. merkbaar blijven.

Het papier moet zijn van goede soort en van die afmetingen als het in den handel voorkomt, binnen de grenzen in *lengte* van 32 tot 35 centimeters, in *breedte* van 20 tot 22 centimeters.

Voor staten en overzichten kan zoo noodig papier van grootere afmetingen worden gebruikt.

b. Alle correspondentie moet in de Nederlandsche taal worden gevoerd.

Bijlagen van stukken kunnen echter in andere talen geschreven zijn, wanneer zij van niet-Nederlanders afkomstig zijn.

In alle officieele stukken in de Javaansche of Maleische taal, moet van de Europeesche cijferletters gebruik worden gemaakt.

c. Alle dienstbrieven moeten kort en duidelijk zijn, onnoodige plichtplegingen en uitwijdingen vermeden worden. (1)

(1) Het gebruik heeft het tot regel gemaakt, dat de persoon aan wien de brief is gericht, minstens éénmaal met zijnen titel genoemd wordt, en zulks gewoonlijk ter plaatse, waarvoor de eerstemaal het persoonlijk voornaamwoord *Gij* of *U* zou moeten worden gebruikt.

Zonder aan de beleefdheid te kort te doen, kan dit niet worden nagelaten. Ook is het door 't gebruik tot regel geworden, om in iederen brief minstens éénmaal »Ik heb de eer" te bezigen.

Of zulks bij den aanhef, in het midden of in 't slot geschieden zal, wordt van zelf aangewezen door de wijze, waarop het onderwerp wordt behandeld.

Berichten van ondergeschikten, die omtrent eene aangelegenheid zijn gehoord, behooren niet eenvoudig te worden overgelegd, maar daarvan gebruik gemaakt bij het uitbrengen van eigen advies, tenzij het overleggen en verwijzen naar die berichten tot vereenvoudiging of meerdere duidelijkheid leidt. Voorstellen moeten aan het slot inhouden de bewoordingen waarin het wenschelijk wordt geacht dat de beslissing wordt genomen.

d. Het voeren van correspondentie met onmiddellijk ondergeschikten op dezelfde plaats gevestigd, moet zooveel mogelijk worden nagelaten. Regel moet zijn om de dienstzaken met dergelijke inferieuren te bespreken, of bij nota te behandelen.

De last om te dienen van consideratiën en advies is een bevel aan den geadresseerde persoonlijk, zoodat daaraan, zooveel mogelijk, zonder raadplegen van ondergeschikten moet worden voldaan.

e. Voor zoover het tegendeel niet is voorgeschreven, moeten rapporten of voorstellen bij registers of staten worden behandeld, indien daardoor omslachtige verslagen of brieven kunnen bespaard worden.

Geleidebrieven zijn, in den regel, overbodig. Wanneer uit het stuk niet reeds blijkt voor welke autoriteit het bestemd is, kan met bekendstelling daarop van het adres volstaan worden.

f. In een brief of staat moet niet meer dan één onderwerp behandeld — en mag ook bij één stuk niet geantwoord worden op meer dan één afzonderlijk gedane opdracht. Waar zulks niet tot vertraging leidt, kunnen echter geheel gelijksoortige zaken in één schrijven worden afgedaan, voor zoover zij daarvoor vatbaar zijn en omtrent de behandeling geen bijzondere voorschriften bestaan.

g. Alleen die bescheiden moeten onmiddellijk aan dengene die het recht heeft daarop te beslissen worden ingezonden, welke uit den aard der onderwerpen en de volledigheid der voordracht kunnen worden ondersteld voor eene dadelijke beschikking vatbaar te zijn.

Alle andere stukken moeten worden aangeboden door tusschenkomst van die autoriteiten, die de ontbrekende inlichtingen behooren te geven, of wier advies noodig wordt geoordeeld. Wordt het echter van belang geacht, dat het onderwerp het

eerst ter kennis komt van hem, die het recht heeft te beschikken, dan heeft de aanbieding rechtstreeks plaats. In dit geval kunnen echter, zoo noodig, vooraf adviezen van betrokken autoriteiten worden ingewonnen en overgelegd.

h. Indien een voorstel of bericht, door twee of meer autoriteiten moet worden behandeld, moeten deze op dat stuk zelf achtereenvolgens van hun gevoelen doen blijken. De volgorde waarin dit moet geschieden, is afhankelijk van de regelmatige behandeling der aangelegenheid en niet van den rang der adviseurs of verslaggevers.

Indien bedoelde autoriteiten op dat voorstel of bericht geen verdere aanteekeningen behoeven te stellen, zullen zij het niet te min voor »gezien" geteekend doorzenden. De autoriteit, die het voorstel of bericht voldoende omschreven of toegelicht acht, dient het in aan hem wien de eindbeslissing is voorbehouden, en ontvangt daarna van dezen het stuk ter kennisname of verdere behandeling terug.

Alle landsdienaren behooren zich te onthouden te adviseeren omtrent zaken waarbij zij zelven, of personen die hun of hunne echtgenooten tot in den vierden graad van bloedverwantschap of zwagerschap bestaan, rechtstreeks belang hebben.

i. Moet door eene *commissie* een rapport of advies worden uitgebracht, dan moeten de leden daarvan, na gemeenschappelijk overleg, bij één enkel, door allen onderteekend, schrijven verslag geven. Elk hunner heeft bovendien het recht, om bij afzonderlijke nota van zijn persoonlijk gevoelen te doen blijken.

j. Bij de vermelding van namen van mindere militairen, moet hun nummer op het algemeen stamboek worden aangehaald (Bijlagen).

Bij alle rapporten, voorstellen enz. omtrent hen, behooren extracten stam- en strafboek te worden overgelegd (Bijlage X), indien de aard van het behandelde onderwerp de raadpleging dier bescheiden noodig maakt. Die extracten worden, zoo noodig, opgevraagd aan den chef die in staat is ze te verstrekken.

Van officieren worden doorgaans geen extracten-stamboek aangeboden, en zal het overleggen van extracten-strafboek alleen plaats hebben indien de aard van het rapport of voorstel zulks vereischt. Bovendien moeten, bij alle rapporten en voorstellen omtrent hen, de voorschriften betreffende het indienen van conduite-beoordeelingen worden nagekomen.

k. Wanneer voor de behandeling van dienstzaken bepaalde modellen van staten, enz. zijn vastgesteld, moeten deze worden gevolgd.

De van landswege verstrekte *gedrukten* mogen alleen dienen voor het doel waarvoor zij zijn bestemd en *nimmer* voor *omslagen* worden gebezigd.

l. In alle dienststukken moet boven aan worden vermeld het korps, wapen of de dienst, het commando of de inrichting waarop zij betrekking hebben.

Zij moeten voorts aangeven de plaats wáár en den datum wanneer zij zijn opgemaakt of behandeld.

Berichten en voorstellen, bedoeld in den aanhef van punt *r* van dit artikel, moeten *altijd*, en nota's en staten voor zooveel het tot betere onderscheiding noodig voorkomt, van een *volgnummer* of *letter* worden voorzien.

Het aantal bijlagen moet in letters worden vermeld of gespecificeerd, hetzij op de stukken zelve, dan wel op een daarbij te voegen inventaris.

m. De bladzijden van alle stukken op meer dan één vel papier geschreven, moeten doorloopend worden genummerd.

De bijlagen moeten van doorloopende letters of nummers voorzien en boven aan het geschrift worden vermeld waartoe zij behooren.

Wordt in een stuk naar eene dier bijlagen verwezen, dan moet in margine het nummer of de letter daarvan worden aangeduid.

Wanneer wordt verwezen naar niet overgelegde stukken of naar beschikkingen en voorschriften, moet steeds nauwkeurig de dagteekening en het nummer dier stukken of beschikkingen worden aangehaald, of vermeld waarbij die bepalingen zijn vastgesteld.

n. Brieven, berichten, voordrachten, enz. mogen niet van eenig onderschrift worden voorzien, dan van de duidelijk geschrevene en *voor iedereen leesbare naamteekening* van den afzender, met bijgevoegde uitdrukking van zijne betrekking.

Militaire commandanten, welke tevens commandanten van korpsen of gedeelten daarvan zijn, en andere autoriteiten, welke gelijktijdig meer betrekkingen waarnemen, worden, ter voorkoming van verwarring, hierbij nog aanbevolen, nauwlet-

tend toe te zien, om de stukken steeds in die hoedanigheid te teekenen, die in dadelijke betrekking staat tot het behandelde onderwerp.

De officieren-adjudanten des Konings in buitengewonen dienst, behooren deze waardigheid te vermelden nà hunnen rang en vóór hunne eigenlijke dienstbetrekking, bijv:

»De generaal-majoor, buitengewoon adjudant des Konings, commandant, enz."

o. Onverminderd het hiervoren bepaalde sub *l*, moeten stukken, welke worden behandeld, *namens* autoriteiten, door personen in hunne dienstbetrekking aan deze toegevoegd, dan wel door hen die tijdelijk den dienst waarnemen of met den dagelijkschen gang van zaken daarvan zijn belast, worden onderteekend na vermelding van de woorden:

»Bij ontstentenis", (Bijlage III).

»Bij afwezigheid",

»Bij ongesteldheid", en al dan niet »Op last",

dan wel alleen:

»Op last," (Bijlage VI). Dit laatste kan slechts gebruikt worden voor de correspondentie binnen het commandement of dienstvak, aan welks hoofd de autoriteit staat namens wie de brief is geschreven.

Door de woorden »Op last" zal het stuk beschouwd worden als ware het geteekend door den chef zelven, terwijl zonder die woorden het Legerbestuur zich voorbehoudt, zoo noodig, nog het persoonlijk gevoelen van dien chef te vragen.

De beantwoording of terugzending van stukken, op de hiervoren aangegeven wijze behandeld, moet geschieden aan de betrokken autoriteit zelve en niet aan den onderteekenaar.

p. De autoriteiten, wier dienstverhouding in de correspondentie niet is die van ondergeschikte en chef, kunnen bij eenvoudige *nota* briefwisseling voeren. (Bijlagen III, IV en V.)

Kan daarop een antwoord verwacht worden, dan wordt de nota *op halfblad* geschreven, zoodat de geadresseerde in de gelegenheid is de afdoening op het onbeschreven gedeelte van het papier te minuteeren. (Bijlage IV.)

Oordeelt deze laatste de oplegging dier nota in zijn archief niet noodig, dan zendt hij het aldus beantwoorde stuk geteekend en in orginali terug. (Bijlage IV.)

Bij deze behandeling is het echter van belang dat van dergelijke nota's in de agenda's der archieven aanteekening wordt gehouden.

q. Behoudens het hiervoren sub *d* bepaalde, *kunnen berichten* en *opdrachten* van *chefs*, aan de in hunne betrekking ondergeschikte autoriteiten, met in achtname tevens van het sub *l* tot en met *o* in dit artikel aangegevene, worden geschreven op *drie-vierde* der breedte van het papier en moet alsdan het overige vierde gedeelte onbeschreven worden gelaten. (Bijlagen VI en IX.)

Eene behandeling van dienstzaken bij *nota*, op de wijze als sub *p* hiervoren aangegeven, kan niettemin ook geschieden.

r. Berichten, voorstellen, enz. van personen, in hunne dienstbetrekking ondergeschikt aan de autoriteiten, tot welke zij zich wenden, moeten, voor zoover die correspondentie overeenkomstig het voorgaande niet bij staat of nota geschiedt, worden ingericht naar het volgende model:

Militair Commando
te
. . . . . .

(Zie punt *l* 1ste alinea.)

B . . . . . , den . . . . . 188 . .
N°. . . .
Bijlagen:

Geheim.
(Zie 2de alinea hieronder.)
Missive enz. (Zie 3de alinea hieronder.)

Volgens nader, enz. . . . .
. . . . . .
. . . . . A. (Zie punt *m* 3de alinea.)
. . . . . .
. . . . . .

De Militaire Commandant
(Zie punten *n* en *o*.)

Adres. (Zie punt *s*.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De *rechter*-helft der bladzijden van het te bezigen *geheele* vel papier moet daarbij onbeschreven blijven, ten einde daarop, zoo noodig, het antwoord kunne worde geminuteerd. (Bijlagen VII en VIII.)

Is de dienstaangelegenheid van geheimen of vertrouwelijken aard, dan moet dit door de woorden »*Geheim*" of »*Vertrouwelijk*" worden aangeduid. (Bijlage VII.)

Geldt het een antwoord op een ontvangen stuk, dan gaat de juiste vermelding daarvan (referte ook slot van punt *m*) het bericht, enz. vooraf. (Bijlagen VII en X.)

Deze vorm moet door alle autoriteiten, bij hunne berichten, voorstellen, enz. aan het *Departement van Oorlog*, worden in acht genomen. (Bijlage VII.)

De aanbieding van de voorgeschrevene *gewone periodieke* stukken aan autoriteiten en aan het Departement van Oorlog moet geschieden bij staat van het ondervolgend model:

Militair Commando
te . . . . . .
N°. . . .

Staat van aan den . . . . . .
. . . . . in te dienen periodieke stukken op den . .

Jaarlijksche:	
Zes-maandelijksche:	
Drie-maandelijksche:	
Maandelijksche:	
	B . . . . , den . . . 188 . .
	De . . . . .

In de 2de kolom moet het aantal der stukken en bijlagen in letters vermeld worden of door het woord »Geene" aangeduid, dat het periodiek in de 1ste kolom omschreven niet wordt ingediend, omdat de aanbieding van met *Nihil* ingevulde staten overbodig is; terwijl door eenvoudige toelichtingen kan worden bekend gesteld waarom enkelen niet op den bepaalden tijd zijn ingediend.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

s. Op de voorzijde, aan den voet en op de *linker*-helft van het papier, moeten *nota's* en *brieven* de aanwijzing bevatten van de autoriteit voor wie zij zijn bestemd, en wel alleen de dienstbetrekking in welke met deze wordt gecorrespondeerd en de standplaats, zonder vermelding van rang of titels (Bijlagen III—X), bijv:

Aan
den Militairen Commanhant van . . . . . .
te
B . . . . . .

Brieven, rapporten, enz. voor het Legerbestuur bestemd moeten op de voormelde wijze het onderschrift dragen:

Aan
den Commandant van het Leger en Chef van het Departement van Oorlog in Nederlandsch-Indië.

Overigens wordt verwezen naar de slot-alinea van punt *e* van dit artikel.

t. De autoriteiten bedoeld sub *p* en de chefs genoemd sub *q* van dit artikel, kunnen voor ambtelijke mededeelingen onderling en aan hunne ondergeschikten, gebruik maken van open kaarten, geheel of gedeeltelijk geschreven of gedrukt.

De afmetingen dezer kaarten mogen niet minder zijn dan 12 cM. in de lengte en 9 cM. in de breedte en niet meer dan 18 cM. in de lengte en 13 cM. in de breedte.

Het voor de kaarten te bezigen papier mag van geene mindere stevigheid zijn dan die der gewone briefkaartformulieren.

ART. 7.

De dienstcorrespondentie kan ook geschieden door middel van de Gouvernements-telegraaf, *door* of *namens:*

1°. den Commandant van het leger;

2°. de algemeene dienstchefs;

3°. de afdeelings-, gewestelijke- en plaatselijke militaire commandanten, uitgezonderd de laatstgenoemden op de drie hoofdplaatsen van *Java;*

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

4°. alle autoriteiten van wie door de hiervoren genoemden bij het afgezonden telegram antwoord per telegraaf is verlangd.

De telegrammen door die autoriteiten verzonden, sorteeren onder *regeerings-telegrammen*, die kosteloos worden overgeseind.

Zij worden van de aanwijzing »*Dienst*" voorzien, als zoodanig aangenomen, indien de inhoud niet in strijd is met door de Regeering gegeven voorschriften of geene onderwerpen bevat waarvan de kostelooze overbrenging per telegraaf bij die voorschriften is verboden.

De telegraaf behoort alleen te worden gebruikt in dringende gevallen, voor een *beknopt* rapport, eene vraag of mededeeling, wanneer door den vermeerderden spoed 's lands dienst wordt gebaat, of nadeelen voor den lande voorkomen kunnen worden. Berichten betreffende den inwendigen dienst bij het leger, die eerst door nadere schriftelijke behandeling gevolg erlangen, en uit dien hoofde 's lands dienst niet baten, mogen *niet kosteloos* worden verzonden.

Het kosteloos gebruik van de telegraaf strekt zich niet verder uit dan tot het behandelen van zaken, die uitdrukkelijk behooren tot den werkkring, waarvoor de bevoegdheid daartoe is toegekend. De berichten, welke als regeerings-telegrammen worden verzonden, moeten worden onderteekend door of namens de tot verzending daarvan bevoegde autoriteit in zijne dienstbetrekking.

Niettemin is het allen autoriteiten, die tot correspondeeren bevoegd zijn, vergund, om in het belang van personen, de dienstaangelegenheden, langs den hiërarchieken weg, tegen betaling, per telegraaf te behandelen.

Elk telegraphisch bericht zal door een afschrift daarvan moeten worden gevolgd, dat als gewone dienst-*nota* met de eerstvertrekkende post moet worden verzonden.

Art. 8.

De brieven of pakketten, voor welke vrijdom van port is toegestaan, kunnen naar keuze van den afzender onder kruisband of in gesloten omslagen worden verzonden. (1)

(1) Zie Gouv.-besl. dd. 16 Januari 1864, No. 9, art. 7 en 8. (Vrijdom van briefport.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL
PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

Voor het verzenden van kaarten, teekeningen en dergelijke is het bezigen van borden, kokers of rollen toegelaten. De stukken worden in elk geval zoodanig verpakt, dat zij genoegzaam tegen het gevaar van beschadiging onderweg verzekerd zijn.

Indien de omvang der pakketten dit vordert, worden zij door de afzenders met touw omwonden.

De *adressen* (Bijlage XI) moeten duidelijk worden geschreven en kortweg, zonder vermelding van rang of titels, de dienstbetrekking aangeven van de autoriteit, aan welke het pakket is gericht, zoomede de plaats waarheen het moet worden verzonden, bijv.:

Aan
den Hoofd-Intendant der
Militaire Administratie
te
Batavia.

Zijn de dienststukken echter speciaal aan personen gericht, dan worden ook hun naam, rang en bijzondere titels aangeduid.

Boven aan moet het woord »*Dienst*" worden gesteld. Ten einde belangrijke tijdingen van gewone stukken te onderscheiden, wordt op het adres van dergelijke berichten bovendien het woord »*Spoed*" geschreven. Vertrouwelijke of geheime stukken worden gesloten in een couvert, waarop het woord »*Geheim*" en eene korte aanwijzing van den aard der stukken is geschreven, en *daarna* gepakt in een omslag, waarop het *gewone* adres wordt gesteld.

Periodieke stukken van *personeelen* aard (vide art. 12), met uitzondering van de vertrouwelijke of geheime, welke aan het *Legerbestuur* worden gezonden, behooren tot adres te hebben:

Aan
den Chef der IIde Afdeeling
van het Departement van Oorlog
(Bureau van den stamboek-beheerder),
te
Batavia.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Behoudens de uitzondering hiervoren gemaakt, moeten de voor het Legerbestuur bestemde stukken, in art. 6 punt *s* bedoeld, worden *gezonden* aan de afdeeling van het Departement van Oorlog waarbij zij behooren te worden behandeld en in verband daarmede tot adres hebben:

Aan
den Chef der 6e Afdeeling van het
Departement van Oorlog
te
Batavia.

Dienststukken moeten alzoo *niet rechtstreeks* aan den Commandant van het Leger worden *gezonden*.

Brieven waarin *gemunt geld*, *edele metalen* of *kostbaarheden* zijn gesloten, of welke *belangrijke stukken* inhouden, moeten bij de postkantoren worden aangeteekend en daartoe op het adres worden gesteld: »*ambtshalve aangeteekend.*"

De wijze van sluiting van aangeteekende brieven bij de verordening op het postwezen vastgesteld, is voor de aanteekening ambtshalve *niet* verplichtend.

De adressen moeten verder, van onderen ter linkerzijde, worden voorzien van eene aanteekening der dienstbetrekking in welke zij door den afzender worden geëxpedieerd, met zijne naamteekening (Bijlage XI), of van den afdruk van een stempel de dienstbetrekking vermeldende.

Eindelijk moet op de omslagen van brieven of pakketten, welke ondeelbare dienststukken inhouden, die zeker gewicht te boven gaan, een door den afzender geteekende verklaring worden gesteld, de omstandigheid vermeldende waarom het pakket voor de verzending per post moet worden toegelaten.

Art. 9.

Dienststukken, die bij eene zelfde gelegenheid aan hetzelfde adres worden verzonden, moeten niet ieder afzonderlijk, maar zooveel mogelijk in *één* pakket worden gesloten. Het gewicht en de afmeting van dienstbrieven en pakketten, als grens voor de verzending per post toegelaten, is bij algemeene verordening op het postwezen bepaald.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ART. 10.

De verordeningen in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië* opgenomen en de insertiën in het officieel gedeelte der *Javasche Courant* geplaatst, moeten worden beschouwd als officieel medegedeeld aan de daarbij betrokken autoriteiten, die op die insertie alléén, wanneer geene verdere officieele kennisgave mocht zijn ontvangen, verantwoordelijk zijn, ieder naar gelang van plaatselijke omstandigheden, voor het niet in achtnemen der daarbij gegeven voorschriften of gedane mededeelingen, behoudens de uitzonderingen bij de A. O. 1871, N°. 122, aangegeven.

Wanneer de voorschriften in bedoelde insertiën *slechts*, dan wel het *eerst*, bij *algemeene order* ter plaatse bekend worden, moeten zij van het ontvangen van die order af worden opgevolgd.

ART. 11.

Het is ten strengste verboden om, aan wie het ook zij, zoo hij niet ambtshalve de zaak weten moet, eenige mededeeling te doen van, of op welke wijze ook bekend te maken met de adviezen over personen of zaken, door welke autoriteit ook uitgebracht, of met de voorloopige of eindbeslissing door het hoofd des bestuurs daarop genomen; met nadrukkelijke waarschuwing, dat zij die zich aan eene overtreding ten deze mochten schuldig maken, dadelijk zonder de minste consideratie uit hunne dienstbetrekking zullen worden ontslagen.

ART. 12.

Met »periodieke stukken van personeelen aard", waarvan in art. 8 hiervoren gesproken is, worden o. m. a. bedoeld:

1°. Sterkte- en emplacementstaten van de korpsen, wapens en diensten, de schrijvers, schutterijen en pradjoerits (1), enz.

2°. Verandering-, indeeling-, dienst- en strafexpiratie-staten.

3°. Engagement- en reëngagementstaten, ook van volontairs en plaatsvervangers.

---

(1) Pradjoerits zijn kleine, door vrijwillige werving gevormde afdeelingen inlandsche soldaten op de voornaamste plaatsen der Residentiën Krawang, de Preanger-Regentschappen, Tjeribon enz.; zij worden gewapend uit 's lands magazijnen en gevoed, gekleed en betaald uit 's lands civiele kas, en dienen tot wachten bij Residenten en andere autoriteiten, tot escorte en bewaking van openbare gebouwen.

In oorlogstijd kunnen zij ook op Java buiten hun gewest gebruikt worden.

4°. Voordrachten tot gagement, paspoort en briefje van ontslag.

5°. Reclame- en verzoekstaten.

6°. Staten betreffende aanneming van pupillen bij de korpsen.

7°. Opgave van militairen, die bij de herkeuring weder voor den actieven dienst zijn geschikt bevonden.

8°. Voordrachten tot plaatsing boven de formatie enz., opname in het algemeen aanbevelingsregister (1) en wat daarop betrekking heeft.

9°. Staten tot opvordering van antecedenten.

10°. Voordrachten tot inlijving bij- en ontslag van strafdetachementen.

11°. Voordrachten tot medailles en eere- en onderscheidingsteekenen.

12°. Verzoeken tot beschikbaarstelling of terugplaatsing van militairen ter beproeving bij speciale diensten.

13°. Staten der in de militaire ziekeninrichtingen overleden militairen, particulieren en zeevarenden.

14°. Staten model N°. 12, 13 en 14 (Bijlagen XII, XIII en XIV). (A. O. 1879, N°. 20.)

15°. Opgaven der door de gewestelijke militaire commandanten bevolen overplaatsingen.

16°. Verslagen van het onderwijs op de korpsscholen.

17°. Wervingsverslagen.

---

(1) Ten einde het Departement van Oorlog ten allen tijde dadelijke kunne voorzien in de vacante plaatsen van militair ambtenaar der 3de klasse, hospitaal-, kwartier- of menagemeester, instructeur bij barissans en detachementen pradjoerits, provoostgeweldiger en verdere administratieve en sedentaire betrekkingen, en zoodanige voorziening steeds te doen plaats vinden met de meeste waarborgen, dat zoowel de belangen van den dienst als der betrokken personen naar eisch zijn behartigd, zoo zal bij dat Departement worden aangehouden een daartoe strekkend algemeen aanbevelingsregister, waarin de aanbevolen personen volgens hunne dienstjaren worden ingeschreven.

De vereischten om in dit register te worden opgenomen zijn:

1°. De graad van onderofficier;

2°. Goed gedrag, ijver en geschiktheid;

3°. Een onafgebroken onbevlekte diensttijd in Indië van minstens 12 jaren. (De dienst in Europa kan ook hierbij in rekening worden gebracht, daarbij één jaar in Europa voor een halfjaar dienst in Indië rekenende, terwijl met opzicht tot het tijdstip waarop de Indische dienst aanvang neemt en c. q. interruptie van dienst plaats vindt, de betrekkelijke voorschriften van het militair pensioen-reglement ten deze tot grondslag strekken.) (A. O. 1861, N°. 5.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

18°. Staten van plaats gehad hebbende degradatiën, plaatsing in de 2de klasse, rayons-overschrijding en gevallen van goed verkoopen.

19°. Natie- en religiestaten.

20°. Boedelstaten.

21°. Rapporten over de bij de korpsen aanwezige gewezen pupillen. (1)

22°. Verslagen betreffende de veroordeelde militairen en preventieve gevangenen, enz. enz.

---

(1) Kinderen van Afrikaansche, Amboineesche en inlandsche militairen kunnen bij de korpsen van het leger worden aangenomen, om aldaar voor den militairen stand te worden opgeleid. (Gouv.-besl. dd. 14 Maart 1872, N°. 79; A. O. 1872, N°. 34.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Vrijdom van Briefport.

Algemeene bepalingen tot verdere uitvoering van het reglement op de brieven-posterijen in *Nederlandsch-Indië*. (Gouv.-besl. dd. 16 Jan. 1864, N°. 9; Staatsblad N°. 5; A. O. N°. 22.) (1)

ART. 1.

Vrijdom van briefport geeft geen aanspraak aan hen, die dit volgens de bepalingen van het reglement genieten, om geldartikelen af te zenden of zich te doen toezenden zonder dat het recht daarvoor voldaan is.

ART. 2.

De bepaling vervat in art. 20 (2) van het »reglement op de brieven-posterijen in *Nederlandsch-Indië*" is van toepassing op de briefwisseling van alle zoo hoogere als lagere autoriteiten, ambtenaren, colleges, commissiën en personen, aan welke vrijstelling van briefport toegestaan wordt.

ART. 3.

Geen aanspraak op vrijstelling wordt door de beambten der posterijen erkend, dan uit kracht van een door den Gouverneur-Generaal genomen besluit. De directeur der producten

---

(1) Bij dit Gouv.-besl. is bepaald: »in de wijze der correspondentie en van het brievenvervoer op de buitenbezittingen wordt voorloopig geen verandering gebracht en mitsdien alles op den tegenwoordigen voet behouden, totdat daaromtrent nader zal zijn beschikt."

(2) Art. 20. De gevallen, waarin vrijstelling van briefport ter zake van het algemeen belang wordt verleend, de voorwaarden dier vrijstelling en de bepalingen daaromtrent in acht te nemen, worden door den Gouverneur-Generaal bepaald.

Wegens alle brieven of pakketten, over een bijzonder belang aan ambtenaren of autoriteiten gericht en met de post verzonden, is aan den lande port verschuldigd. De afzenders zijn verplicht zoodanige brieven of pakketten te frankeeren.

Het insluiten van bijzondere brieven in ambtsbrieven of pakketten, waarvoor vrijdom van port is toegestaan, wordt gestraft volgens de bepalingen van art. 25 en volgende van dit reglement omtrent het verboden brievenvervoer.

en civiele magazijnen doet daaromtrent de vereischte voordrachten, na overleg, zooveel noodig, met de hoofden der verder in de zaak betrokken departementen van algemeen bestuur.

ART. 4.

De vrijstelling is óf onbepaald, óf wordt verleend voor de briefwisseling, die tusschen bepaalde autoriteiten, ambtenaren of anderen, bij art. 2 genoemd, of door dezen binnen een bepaalden werkkring gevoerd wordt. In ieder geval echter wordt zij slechts toegestaan voor briefwisseling over ambts- of dienstzaken, waarin het algemeen belang betrokken is.

ART. 5.

De openbare autoriteiten of ambtenaren en anderen, bij art. 2 aangeduid, zijn niet verplicht de brieven of pakketten aan te nemen, welke aan hen door personen, wier briefwisseling geen vrijstelling geniet, worden gericht, indien het port daarvoor niet door den afzender is betaald.

ART. 6.

De vrijstelling bepaalt zich tot het port van de binnenlandsche briefwisseling.

Het briefport, verschuldigd voor dienstbrieven uit het buitenland, wordt door de autoriteiten, die vrijstelling genieten, aan de postadministratie betaald.

Evenzoo wordt het port van brieven naar het buitenland bestemd, die aan gedwongen frankeering onderworpen zijn, ten postkantore voldaan.

De alzoo voorgeschoten briefporten en frankeergelden worden, op aanvraag en onder overlegging der bewijzen, gerestitueerd ten laste van 's lands geldmiddelen.

ART. 7.

De brieven of pakketten, voor welke vrijstelling is toegestaan, worden onder kruisband verzonden, ten ware bij het toekennen der vrijstelling het bezigen van gesloten omslagen is vergund,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

en behoudens de uitzonderingen in het volgend artikel voorkomende. De kruisbanden bestaan uit twee reepen stevig papier, door elkander gestoken of aan elkander vastgehecht en verzegeld, zoodat ze niet van den brief of het pakket kunnen worden gelicht, zonder het zegel te schenden; doch tevens ingericht in diervoege, dat ten minste *een-tiende* gedeelte van den brief of het pakket onbedekt blijft, of dat door een der beide reepen de geheele oppervlakte bedekt wordt, de andere slechts ter halver breedte aan den brief of het pakket worde aangelegd.

De stukken onder kruisband verzonden, worden niet op zich zelven gesloten.

ART. 8.

Van de verzending onder kruisband zijn vrijgesteld:

1°. de brieven of pakketten, gericht aan de autoriteiten of ambtenaren, die niet verplicht zijn hunne eigene brieven onder kruisband te verzenden;

2°. de brieven of pakketten, die door vorm of omvang ongeschikt zijn voor eene zoodanige wijze van inpakking. Daaromtrent wordt eene, door den afzender onderteekende, verklaring op den omslag gesteld;

3°. de brieven of pakketten onder voorzorg van aanteeekening te verzenden;

4°. de brieven of pakketten naar *Nederland* of het buitenland bestemd. De ambtenaren der postkantoren zijn bevoegd, om van de afzenders of ontvangers der onder 2°. en 3°. vermelde brieven of pakketten te vorderen, dat die in hun bijzijn worden geopend, ten einde zich te verzekeren, dat daarin alleen papieren, tot ambts- of dienstzaken betrekking hebbende, gesloten zijn.

ART. 9.

In elk geval worden de brieven of pakketten in diervoege ingepakt, dat zij genoegzaam tegen het gevaar van beschadiging onder weg zijn verzekerd.

Wanneer de omvang der pakketten dit vordert, worden zij door den afzender met touw omwonden. Alleen brieven of paketten, die ondeelbare stukken bevatten, worden tot een

gewicht van 10 kilogrammen toegelaten, ten gevolge van eene door den afzender onderteekende verklaring, daaromtrent op den omslag van het pakket te stellen.

Overigens is het bepaalde bij art. 32 (1) dezer voorschriften omtrent het gewicht en de afmeting der brieven en pakketten van toepassing.

De verzending van brieven of pakketten, die niet aan de bij dit artikel bepaalde vereischten voldoen, kan op de postkantoren worden geweigerd.

Art. 10.

De afzenders van portvrije brieven of pakketten zijn verplicht ze op den omslag te waarmerken, door het stellen hunner gewone naamteekening en met vermelding der ambtsbetrekking, waarin door hen aanspraak op vrijstelling wordt gemaakt (zie Bijlage XI), ten ware hun bij het verleenen van de vrijstelling is vergund de eigenhandige waarmerking door den afdruk van een stempel, de ambtsbetrekking, waarin de vrijstelling is verleend, vermeldende, te vervangen.

De waarmerking van de brieven of pakketten, afkomstig van colleges of commissiën, geschiedt òf door den voorzitter òf wel door den secretaris of griffier.

Bij afwezigheid of wettige verhindering van den ambtenaar, wiens naamteekening gevorderd wordt, geschiedt de waarmerking door den persoon, die tijdelijk met de waarneming der ambtsbetrekking is belast.

---

(1) Art. 32. Pakketten aan het tarief der briefporten onderworpen, die het gewicht van één kilogram te bovengaan, worden niet ter verzending aangenomen.

Ten aanzien van papier of schriften evenwel, die niet voor splitsing vatbaar zijn, wordt eene uitzondering op den bovengemelden regel toegelaten, terwijl wat betreft de afmetingen, die stukken kunnen worden geweigerd, waarvan de afmetingen van dien aard zijn, dat de stukken in verband met de grootte der bergplaatsen, waarin het vervoer moet geschieden, aan beschadiging zijn blootgesteld.

Dienstbrieven of pakketten worden tot een gewicht van 5 kilogrammen toegelaten, of, indien zij ondeelbare stukken (art. 8 der correspondentie, laatste alinea) bevatten, tot een gewicht van hoogstens 10 kilogrammen, ten gevolge van eene door den afzender onderteekende verklaring daaromtrent, op den omslag van den brief of het pakket te stellen.

ART. 11.

De stempels, bij de 1ste alinea van het voorgaande artikel bedoeld, worden door hen, aan wie het bezigen van dit middel tot waarmerking hunner brieven is toegestaan, in bewaring gegeven aan bepaalde ambtenaren, die voor het richtig gebruik van dien stempel in persoon verantwoordelijk zijn.

De namen van die personen worden aan den directeur der producten en civiele magazijnen op zijne aanvrage medegedeeld.

ART. 12.

De brieven of pakketten, waarvoor aanspraak op vrijdom wordt gemaakt, worden op het postkantoor, door of namens den afzender, aan een der ambtenaren overhandigd. Bij het alsdan ontdekken van eenig verzuim of andere omstandigheid, die het toepassen van den vrijdom zoude beletten, worden zij dadelijk teruggegeven.

ART. 13.

De brieven of pakketten, wier uitwendige toestand niet voldoet aan de bij de vorige artikelen gestelde voorwaarden, en die niet ingevolge de bepalingen van het voorgaande artikel bij het op de post bezorgen zijn teruggegeven, mitsgaders die, welke in de brievenbus zijn gevonden, worden met het gewone briefport belast.

De persoon, aan wien ze gericht zijn, en die het port betaalt, heeft daarvoor verhaal op den afzender. Indien hij de brieven of pakketten afwijst, worden ze aan het kantoor van herkomst teruggezonden en weder ter beschikking van den afzender gesteld.

Deze is verantwoordelijk voor de gevolgen der vertraging in de overkomst, door zijn verzuim ontstaan.

ART. 14.

De vrijstelling vervalt door het insluiten van andere afzonderlijk gesloten brieven, of van stukken of voorwerpen, die vreemd zijn aan den openbaren dienst, waarvoor de vrijstelling is toe-

gestaan, onverminderd het bepaalde bij de laatste alinea van art. 20 van het »reglement op de brieven-posterijen in *Nederlandsch-Indië*."

De afzender, wiens naamteekening op den omslag gevonden wordt, of de ambtenaar, die den stempel, waarmede de brief in plaats der eigenhandige waarmerking is gestempeld, onder zijne bewaring heeft, is aansprakelijk voor de gevolgen der overtreding.

ART. 15.

De brieven of pakketten, waaromtrent het vermoeden eener overtreding der bepalingen van laatst voorgaand artikel betaat, worden met het gewone port belast en daarvoor aan hem, voor wien zij bestemd zijn, aangeboden.

Deze is verplicht het port te betalen, behoudens zijn verhaal op den afzender, of wel den brief of het pakket op het postkantoor, waartoe hij wordt uitgenoodigd bij biljet, in tegenwoordigheid van den eerstaanwezenden ambtenaar te openen, of door iemand, daartoe van zijnentwege gemachtigd, te doen openen. Bij weigering van het een en ander, of wanneer hij zich binnen 24 uren, na eene daartoe aan hem door den chef van het postkantoor gerichte schriftelijke uitnoodiging, niet heeft verklaard, wordt er door dezen van het een en ander proces-verbaal opgemaakt.

ART. 16.

Indien de opening heeft plaats gehad op de wijze bij het voorgaande artikel bepaald, worden de stukken, die aanspraak hebben op vrijstelling, in ieder geval portvrij uitgereikt, maar daarentegen de bijzondere brieven of andere voorwerpen, waarvoor geen vrijstelling is toegestaan, nevens de omslag, waarin het een en ander was besloten, door den eerstaanwezenden postambtenaar in beslag genomen, en benevens het daarvan opgemaakt proces-verbaal, aan den bevoegden ambtenaar van het openbaar ministerie toegezonden, na daarvan aan den afzender kennis te hebben gegeven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ART. 17.

De ontvangers van portvrije brieven of pakketten, welke buiten de gevallen in de beide voorafgaande artikelen bedoeld, daarin brieven vinden voor andere personen bestemd, en waarvan de insluiting niet door de postbeambten was opgemerkt, zijn verplicht die brieven op het postkantoor te doen bezorgen, om bezwaard met het gewone port, aan belanghebbenden te worden uitgereikt.

Bij verzuim van dit voorschrift worden zij als medewerkers tot overtreding beschouwd.

ART. 18.

Het instellen eener rechterlijke vervolging belet niet het nemen van administratieve maatregelen, ten aanzien van den overtreder, door de autoriteit onder welke hij ambtshalve gesteld is, zoo daartoe termen worden gevonden.

ART. 19.

De vroeger verleende vrijstellingen blijven van kracht, met inachtneming der algemeene voorschriften in deze afdeeling opgenomen, totdat daarin door den Gouverneur-Generaal zal zijn voorzien op den voet bij art. 3 hierboven bepaald.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bepalingen en voorschriften op de Requesten.
(A. O. 1878, N°. 59.)

§ 1. Elk militair, die vermeent een verzoek te moeten doen aan den Koning, den Minister van Koloniën, den Gouverneur-Generaal of wel den Commandant van het Leger, dient — voor zoover daaromtrent niet anders is bepaald (zie § 4) — een request in, hetwelk [behoudens het bepaalde bij art. 28 der zegel-ordonnantie (1) (Indisch Staatsblad N°. 50 van 1817)] moet zijn geschreven:

---

(1) Art. 28 der zegel-ordonnantie (Indisch Staatsblad 1817, N°. 50):
Requesten, memoriën en andere verzoekschriften
om remissie, gratie of pardon,
» legitimatie,
» venia aetatis,
» sureté de corps of contuniatie van dien,
» afdoening van conversie van fidei-commissaire verbanden,
» dispensatie van wetten, rechten of plakkaten of van resolutiën in zake van groote importantie,
» inductie, respijt of alterminatie,
» het benefice van inventaris,
» » » » cessie,
» » relief substanticel,
» uitstel van betaling voor vervallen vrachtpenningen,
» permissie tot het maken van zitsteigers of speelhuizen aan de rivierkanten,
» » » » leggen van bruggen, het optrekken van muren en het zetten van hekken,
» permissie tot het maken van riolen en waterleidingen,
» » » » zetten van sluizen en waterschuttingen,
» » » » afbreken en weder optimmeren, of alleen afbreken en optimmeren van huizen en andere gebouwen,
» vergunning of consent tot het oprichten van suikermolens, arak- en kalkbranderijen, steen-, potten- en pannenbakkerijen, mitsgaders continuatie van dien,
» vergunning tot het aanleggen en houden van bazars of markten, mitsgaders continuatie van dien,
op een zegel van *f* 2.—.

Alle andere requesten of verzoekschriften, van welken aard ook, wanneer ze gepresenteerd of ingediend worden aan de Hooge Regeering dezer landen, president en raden van financiën, de algemeene rekenkamer, de hooge en lagere colleges van justitie, de magistraten, weesmeesters en voorts de Gouverneurs, residenten en andere plaatselijke autoriteiten in geheel Nederlandsch-Indië, op een zegel van *f* 0.50.

Dan, gepresenteerd of ingediend wordende bij de kerkraden, diaconieën, de colleges van boedelmeesters der onchristen sterfhuizen, commissarissen van

a. aan den Koning, den Minister van Koloniën of den Gouverneur-Generaal, op een zegel van *f* 0.50 (Bijlage XV) (1);

b. aan den Commandant van het Leger op een zegel van *f* 1.— (Bijlage XVI) (2); een en ander op half blad en in duplo, terwijl voor het duplicaat (3) ongezegeld papier kan worden gebruikt. Niet behoorlijk gezegelde verzoekschriften worden buiten beschikking gehouden.

§ 2. Verzoekschriften, gericht aan den Koning of aan den Minister van Koloniën, moeten langs den hiërarchieken weg worden gezonden aan den Commandant van het Leger, opdat zoodanige requesten alsdan, van zijne consideratiën en advies vergezeld, bij de Indische Regeering kunnen worden overgebracht.

§ 3. De Gouverneur-Generaal neemt geen verzoekschriften aan van militairen of onder beheer van het Departement van Oorlog staande personen, wanneer zij niet volgens den regel der militaire hiërarchie door het intermediair van hunne chefs worden aangeboden.

Daarvan zijn alleen uitgezonderd zoodanige verzoekschriften, welke belangen tot onderwerp hebben, die buiten de beoordeeling der militaire superieuren gelegen zijn.

§ 4. Mindere militairen, die aan den Commandant van het Leger eenig verzoek wenschen te doen van zuiver militairen aard en waarvan de afdoening tot diens bevoegdheid behoort, behoeven zulks niet te doen bij verzoekschrift; tenzij het een verzoek om plaatsvervanging geldt, als wanneer het request dient vergezeld te gaan van de bescheiden, waarvan rede is

---

kleine gerechtszaken, en de verdere colleges en ambtenaren, hierboven niet genoemd, aan welke schriftelijk verzoeken gedaan, of adressen gemaakt worden, op een zegel van half zooveel of *f* 0.25.

(1) Van de personen, wien men een request op zegel van *f* 0.50 aanbiedt, ontvangt men de beslissing op een ander zegel van *f* 0.50, welks bedrag door den requestrant dadelijk na de uitreiking of toezending aan den onmiddellijken chef wordt betaald, die zulks, met opgave van naam en rang van den belanghebbende, alsmede datum en nummer van het besluit, afdraagt aan den plaatselijken kwartiermeester of administrateur. (A. O. 1871, N°. 123.)

(2) Bij requesten aan den Commandant van het Leger komt diens beslissing op het gezondene request.

(3) De duplicaten (op ongezegeld papier) van de op bladz. 24 bedoelde requesten blijven berusten bij het Departement van Oorlog, nadat in margine de beslissing geplaatst is.

in het algemeen voorschrift nopens het verlaten van den dienst door militairen beneden den rang van officier.

Eerstbedoelde verzoeken behooren, genoegzaam toegelicht door de betrokken autoriteiten, bij brief, dan wel middels den gebruikelijken verzoek- of reclamestaat, aan de beslissing van den Commandant van het Leger te worden onderworpen.

Deze bepaling sluit daarom het recht niet uit voor mindere militairen, om zich per request tot den Commandant van het Leger te wenden, mits het request voldoet aan de hiervoren omschreven eischen.

§ 5. Geen militair, van welken rang of graad ook, mag rechtstreeks verzoekschriften aan hoogere militaire autoriteiten indienen met voorbijgang van zijn onmiddellijken superieur, tenzij hij, gegronde redenen van beklag over zijne chefs vermeenende te hebben, zich daartoe vruchteloos tot hen mocht hebben gewend, in welk geval het verzoekschrift zal ingezonden kunnen worden aan de onmiddellijk boven die chefs staande militaire autoriteit.

§ 6. Vermits het door meer dan één onderteekenen van een verzoekschrift (tenzij zulks geschiedt door of vanwege wettelijk samengestelde of als zoodanig erkende lichamen, over onderwerpen, welke tot hunne bepaalde werkzaamheden behooren), in strijd is met art. 112 van het »reglement op het beleid der regeering van *Nederlandsch-Indië*," (1) daarbij niet alleen de strekking heeft, om aan het verzoek een aandrang te geven,

(1) Art. 112 van »het reglement op het beleid der regeering van Nederlandsch-Indië":

Ieder ingezeten heeft het recht om verzoeken aan de bevoegde macht, zoowel in Nederland als in Nederlandsch-Indië, schriftelijk in te dienen, mits die persoonlijk en niet uit naam van meer worden onderteekend, welk laatste alleen kan geschieden door of vanwege lichamen, wettelijk samengesteld of als zoodanig erkend, en in dat geval niet anders dan over onderwerpen tot hunne bepaalde werkzaamheden behoorende.

Tot mondelinge klachten wordt reeds in art. 55 vrijheid gegeven.

Op de vraag of hier onder ingezetenen ook bedoeld worden ambtenaren, zoodat deze over zaken, die niet behooren tot hunnen bepaalden werkkring, zich voortaan vrijelijk tot den Koning en de Staten-Generaal zouden kunnen wenden, antwoordde de Regeering, dat de verhouding van deze tot het bestuur geregeld wordt door instructiën en erkende regelen van ondergeschiktheid jegens hooger gezag. Bij het uitoefenen van het recht van petitie door een ambtenaar, zal uit de eigenaardige verhouding in elk geval moeten worden afgeleid of en in hoever de betrokken persoon zich als ambtenaar door zijne handeling berispelijk heeft gedragen.

welke minder steunt op de billijkheid en het goede recht, dan wel op de kracht en eensgezindheid van de verzoekers, en eene zoodanige wijze van zijne belangen voor te dragen buitendien niet is overeen te brengen met de regelen eener goede krijgstucht, zoo wordt het onderteekenen en indienen van een dusdanig geschrift ten strengste verboden.

§ 7. Verzoekschriften, welke in den vereischten vorm zijn opgemaakt, mogen niet aan hune bestemming worden onttrokken, maar moeten steeds zoo spoedig mogelijk, vergezeld van de noodige beschouwingen en voorstellen, doorgezonden worden, zelfs dan, wanneer het verzoek niet voor inwilliging vatbaar voorkomt, doch adressanten, na de toelichting hunner chefs, bij de aanbieding blijven volharden.

§ 8. Geen verzoekschriften worden in behandeling genomen, welke niet in de Nederlandsche taal geschreven zijn; blijvende het echter aan vreemdelingen, die deze taal niet genoeg machtig zijn, vrijgelaten, om bij de door hen in te dienen verzoekschriften te voegen zoodanige ophelderingen in hunne taal geschreven, als zij voor hunne belangen noodig oordeelen.

Deze bepaling is in zooverre niet van toepassing op requesten van inlanders en met dezen gelijkgestelden, welke in de Javaansche of Maleische taal kunnen worden geschreven en in behandeling behooren te worden genomen, onverschillig of zij al dan niet van de handteekening der stellers voorzien zijn.

§ 9. Ter voorkoming zooveel mogelijk van het indienen van requesten, betrekking hebbende op ongegronde vorderingen en reclames, wordt gelast, zich te onthouden van het lichtvaardig afgeven van certificaten, welke dienen moeten tot steun dier vorderingen.

§ 10. De requesten om naturalisatie moeten zijn gericht aan den Koning en door tusschenkomst van de hoofden van gewestelijk bestuur worden aangeboden aan den Gouverneur-Generaal.

Al de over te leggen stukken behooren gedagteekend en de daarop voorkomende handteekeningen naar eisch gelegaliseerd te zijn.

Ter nadere verrekening met de in *Nederland* te maken kosten van zegel, leges en registratie, zullen de belanghebbenden, ter vermijding van bezwaren, vooraf in 's lands kas behooren te storten eene som van *f* 100, en daarvan doen blijken door

een bewijs van het hoofd van bestuur van het gewest, binnen hetwelk zij gevestigd zijn. (A. O. 1860, N°. 13, ad II; Aanhangsel A, art. 10.)

§ 11. Bij het doen van verzoeken kan voor rekening van den belanghebbende gebruik gemaakt worden van de telegraaf, wanneer de adressant zulks verlangt.

Die verzoeken behooren echter mede langs den hiërarchieken weg te worden behandeld; voor zoover zij namelijk niet vallen in de termen der tweede alinea van art. 3 en van art. 5.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Rapporten.

De schriftelijke voorstelling eener afgesloten reeks van gedachten over eenig bepaald krijgskundig onderwerp wordt een »*Krijgskundig opstel*" genoemd.

Heeft nu zulk een opstel betrekking op de uitvoering van ontvangen bevelen of wordt daarin mededeeling gedaan van voorkomende dienstvoorvallen, dan heet het een »*Rapport.*"

In den garnizoensdienst is voorgeschreven, dat de wachtcommandanten op hun rapport melding moeten maken van de ontvangen bevelen; eveneens, dat zij mededeeling zullen doen van alle belangrijke voorvallen. De wachtcommandanten moeten dus rapporten maken van gewone en buitengewone voorvallen, rapporten tot contrôle en tot kennisgeving, met andere woorden, zij moeten *gewone-* en *extra-rapporten* opmaken.

Wànneer de wachtcommandanten gewone rapporten moeten indienen, wordt in den garnizoensdienst bepaald, terwijl omtrent den vorm en de wijze van invulling in ieder garnizoen modellen zijn vastgesteld. De garnizoensdienst geeft nog eenige bijzondere gevallen aan, waarin de commandanten van poort- en andere wachten extra-rapporten moeten indienen.

De extra-rapporten (Bijlage XVII) worden naarmate der meerdere of mindere uitgebreidheid op heel, half of kwart vel, zoogenaamd modelpapier, geschreven.

Stelt men zich het blad papier voor in zijne breedte in vieren verdeeld, dan wordt het linker een-vierde gedeelte niet beschreven.

Aan 't hoofd wordt in de rechterhelft de datum gesteld, voorafgegaan door de aanduiding der wacht waarvan 't rapport uitgaat, daaronder volgt op drie-vierde deelen van het papier het »rapport." De onderteekening geschiedt aan den voet der rechterhelft.

Is de wachtcommandant een onderofficier of korporaal, dan moet onder zijn naam vermeld worden de compagnie en het bataljon waartoe hij behoort.

Het rapport moet duidelijk zijn, namelijk in juist gekozen bewoordingen zijn gesteld, zoodanig dat het geen tweeledige uitlegging toelaat. Onbepaalde aanwijzingen, zooals: zooeven, straks, enz. moeten vermeden worden.

Het rapport moet beknopt zijn, feiten behelzen, geen redeneeringen of beschouwingen. In de minst mogelijke woorden tracht men het feit zóó te beschrijven, dat men de juiste opvatting daarvan niet belet.

Het rapport moet een trouw verslag zijn van hetgeen men melden wil. Men dient er in te laten uitkomen wat men persoonlijk heeft gezien of gehoord, en datgene wat door anderen is gemeld of wat alleen op vermoedens berust.

Bij vermelding van namen van mindere militairen wordt het algemeen stamboeknummer gesteld.

Ook opdrachten en voorvallen van verschillenden aard, in andere betrekkingen dan de hierboven bedoelde, geven meermalen aanleiding tot het maken van rapporten. In dit geval hebben zij gemeenlijk den vorm van brieven of wel een tabellarischen vorm. Voor dit laatste geval zijn veeltijds modellen aangegeven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Klachten.

Volgens art. 5 van de rechtspleging bij de landmacht is ieder meerdere verplicht, zoodra hem bekend is, of door hem op waarschijnlijke gronden vermoed wordt, dat de mindere in rang zich aan eene aanmerkelijke fout, of eenige misdaad heeft schuldig gemaakt, den schuldige het arrest aan te zeggen; terwijl volgens art. 7 van genoemde rechtspleging degene, die het arrest geordonneerd heeft, daarvan direct rapport moet doen aan den commandeerenden officier van het korps waartoe de gearresteerde behoort, en ingeval de aard der zaak zulks vereischt, tevens overgeeft eene schriftelijke klacht, behelzende de reden of redenen, waarom het arrest is geschiedt, met bijvoeging der bewijzen of aanwijzing der getuigen daartoe betrekkelijk.

Wel eens heeft de meening bestaan, dat altijd de compagniescommandant de klacht moet opmaken; doch deze meening is weersproken bij aanschrijving van het Legerbestuur en verwezen naar het bovenstaande, dat niet alléén elk meerdere in *rang* dat *recht* heeft, maar wel degelijk *verplicht* is van dat recht gebruik te maken.

In kleine garnizoenen heeft deze regeling dikwijls het gevolg, dat daardoor meer officieren beschikbaar blijven voor onderzoek.

Het hoofdvereischte der klacht is, dat het voorval, hetwelk tot de aanzegging van arrest aanleiding gaf, in geheel zijn omvang, naar waarheid geschetst zij. Dat dit vereischte van het grootste gewicht is, wordt vooral duidelijk, als men zich herinnert, dat ook dan, wanneer het feit, of de feiten, welke den beschuldigde in de klacht worden ten laste gelegd, wegens gemis van getuigen, niet nader kunnen worden toegelicht, het vertrouwen in den meerdere zoo groot is, dat alles, wat zijne klacht inhoudt, als waarheid wordt aangemerkt, al is het ook dat de beschuldigde zulks ontkent.

Van den inhoud der klacht kan derhalve het lot van den beschuldigde afhangen. Men neme dus alleen datgene in de klacht op, wat men bij overtuiging weet en niet wat men vermeent te weten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Zonder de zwakheid te hebben de waarheid te verzwijgen, zal men toch naar waarheid al datgene in de klacht moeten vermelden, wat tot verzachting van het feit kan dienen.

Het is daarom, dat telkens, wanneer bijv. de uitdrukkingen, door den beschuldigde gebezigd, in de klacht moeten voorkomen, zoo nauwgezet mogelijk dezelfde woorden worden herhaald welke hij bezigde. Weet men die woorden niet juist te herinneren, men erkenne zulks liever, dan dat men met andere woorden den zin tracht te vormen, welke men slechts vermeent, dat de bedoeling van den beschuldigde zou zijn geweest.

Men hale in de klacht voorts alles aan wat kan dienen om de waarheid het best te doen uitkomen. Daartoe noeme men alle personen, die getuigenis in de zaak kunnen geven, zoowel ten voordeele van den beschuldigde als ten gunste van den klager, met opgave van rang, graad of beroep, benevens het stamboeknummer, terwijl het tevens noodig is, dat men de plaats, datum en het uur van het voorval nauwkeurig opgeve.

Elke uitdrukking, ieder woord, vatbaar voor eene tweeledige of verkeerde uitlegging, moet in de klacht zorgvuldig worden vermeden; is duidelijkheid in stukken van elken aard eene noodzakelijkheid, in klachten is zij eene onmisbare eigenschap.

Tot het schrijven eener klacht gebruikt men een vel gewoon schrijfpapier of meer vellen in elkander genaaid.

De klacht wordt besloten met het verzoek, dat de beschuldigde voor den krijgsraad moge terecht staan.

Aan den voet der klacht, in de rechterhelft, schrijft de steller de verklaring, zooals is aangegeven in het model (Bijlage XVIII), terwijl in de linkerhelft de commandeerende officier van het korps voor gezien teekent, ten bewijze dat ze hem is overgegeven.

Processen-verbaal.

Een proces-verbaal is een geschreven verhaal van de toedracht eener zaak, opgemaakt door een bevoegd ambtenaar. (Bijlagen XIX—XXII.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Inrichting van Marschorders.

(Gouv.-besl. dd. 26 Oct. 1872, N°. 20; Staatsbl. N°. 185; A. O. N°. 135.)

Art. 1.

Ieder militair of militair persoon, die voor lands rekening reist, is voorzien van eene marschorder. (Bijlagen XXIII, XXIV en XXV.)

Die order houdt in:

a. den datum waarop de reis aanvangt, of het tijdstip van inscheping;

b. de plaats van bestemming, en langs welken weg deze wordt bereikt;

c. het doel der reis, als: overplaatsing, commissie, ziekte, enz.; met aanhaling der betrekkelijke beschikking, indien de reis is bevolen door eene hoogere autoriteit dan die de order uitreikt;

Vordert het doel der reis geheimhouding, of beletten andere redenen de vermelding daarvan, dan wordt zulks in de order aangeteekend.

d. of het gezin den echtgenoot vergezelt, waaruit dit bestaat, en den ouderdom der kinderen;

e. bij reizen te land, van welke vervoermiddelen wordt gebruik gemaakt, voor zoover zulks vooraf kan worden bepaald; daarenboven bij reizen met stoomspoorwagens, eene gelijke aanteekening als bij *f* vermeld;

f. bij reizen te water, het aantal paarden dat — en of een reiswagen — voor lands rekening wordt medegevoerd.

Art. 2.

Bij reizen met verlof wegens ziekte; naar de aangewezen inschepingsplaats bij buitenlandsch verlof; bij herstel in activiteit, of na op non-activiteit te zijn gesteld; alsmede bij reizen op rechtstreeksche last of machtiging der Regeering of van het Departement van Oorlog, dient tot marschorder de betrekkelijke vergunning, beschikking, lastgeving of machtiging.

ART. 3.

De order, of de bescheiden bij art. 2 vermeld, worden bij het vertrek afgeteekend (voor gezien voor vertrek op den.....) door den plaatselijken militairen commandant, of in andere dan garnizoensplaatsen, door het hoofd van het plaatselijk bestuur.

Indien de reis niet is aangevangen op den datum daartoe in de order vermeld, worden de redenen der vertraging omschreven.

ART. 4.

Wanneer op eenige plaats langer dan 24 uren wordt verbleven, worden de datums van aankomst en vertrek — en bij aankomst op de plaats van bestemming, de datum van aankomst — door de plaatselijke autoriteit, op gelijke wijze op de order, of op de bij art. 2 vermelde bescheiden, aangeteekend; in het eerste geval met vermelding der redenen van het verblijf, indien daartoe bij de order geen last is gegeven.

Door gemelde autoriteiten wordt, bij reizen te water, tevens aangeteekend, of al dan niet voeding aan boord is genoten.

ART. 5.

Is de reizende ouder of hooger in rang, dan de autoriteit tot de voormelde afteekeningen bevoegd, dan wordt zijne eigene verklaring omtrent vertrek, verblijf en aankomst, als bewijs aangenomen. (Bijlage XXIV.)

ART. 6.

Indien bij reizen in commissie in de order niet is aangegeven voor hoeveel tijd verblijf wordt gehouden, wordt, boven en behalve de visa's, volgens de artt. 3 tot 5 op de order te stellen, op de reisdeclaratie nog aangeteekend, in hoeverre tegen het aantal verblijfdagen bedenkingen bestaan.

Deze aanteekening geschiedt: voor reizen van gewestelijke militaire commandanten en algemeene dienstchefs, door den Commandant van het Leger en Chef van het Departement van Oorlog; voor reizen van andere personen, door de gewestelijke of plaatselijke militaire commandanten of door de algemeene dienst- of korpschefs, naarmate wie hunner kan beoordeelen of de reizende in het volbrengen der commissie diligent is geweest.

ART. 7.

Alle visa's moeten zijn duidelijk, zonder schriftdelging, de getallen in letters uitgedrukt.

Is verandering van eenig visa noodzakelijk, dan moet het doorgeslagen en een nieuw gesteld worden.

ART. 8.

Vóór het vertrek uit hun garnizoen of hunne standplaats, op iedere plaats waar rustdag wordt gehouden, en bij aankomst op die van bestemming, worden de troepen door den commandeerenden officier ter plaatse, indien deze ouder of hooger in rang is dan de commandant van het detachement, en anders door dezen laatsten, gemonsterd.

ART. 9.

Van die monsteringen, zoomede van de alsdan bevonden sterkte der troepen, wordt aanteekening gehouden op de marschorder, die ter plaatse van vertrek aan den commandant der troepen wordt uitgereikt.

ART. 10.

Behalve hetgeen, volgens art. 1, wordt vermeld in de orders voor alleen reizenden, bevat de marschorder nog de plaatsen waar nachtverblijf en waar rustdag moet worden gehouden, en overigens datgene, wat in verband tot eene goede verzorging der troepen en paarden, en tot het verder voortzetten der reis wordt noodig geacht, zoomede de transportmiddelen, welke, boven het bij de tarieven toegestane, mochten worden vereischt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BIJLAGEN.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bijlage I.

LIJST DER MEEST GEBRUIKELIJKE TITELS IN DEN BRIEFSTIJL.

Vorstelijke personen, rangen, waardigheden, enz.	1. Aanspraak. 2. In den brief. 3. Onderschrift. 4. Adres.
Aan den Koning.	1. Sire. 2. Uwe Majesteit of Hoogstdezelve. 3. Van Uwe Majesteit de gehoorzaamste en getrouwste onderdaan. 4. Aan Zijne Majesteit den Koning, of Aan den Koning.
Aan den Kroonprins.	1. Doorluchtige Prins. 2. Uwe Koninklijke Hoogheid of Hoogstdezelve. 3. Van Uwe Koninklijke Hoogheid de gehoorzaamste en onderdanigste dienaar. 4. Aan Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins van Oranje.
Aan de Staten-Generaal.	1. Edel Mogende Heeren. 2. Uwe Edel Mogenden. 3. Van Uwe Edel Mogenden de gehoorzaamste en onderdanigste dienaar. 4. Aan de Edel Mogende Heeren de Staten-Generaal.
Aan Ministers.	1. Excellentie. 2. Uwe Excellentie. 3. Van Uwe Excellentie de gehoorzaamste dienaar. 4. Aan Zijne Excellentie den Minister van.....

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Bijlage II.

Lijst der meest gebruikelijke titels van civiele en militaire autoriteiten.

Gouverneur-Generaal	Excellentie.
Luitenant-Generaal	
Vorst van Djocjokarta	Sultan.
Vorsten van Lingga-Riouw.	
Oostkust van Sumatra (Siak).	
Indragiri Deli, Pontianak	
Koetei en elders	
Vorsten van Ternate, Tidore en Batjan	
Vorst van Soerakarta	Soesoehoenan.
Onafhankelijke Prinsen in de Vorstenlanden op Java	Pangeran.
Vorsten op Noord-Celebes	Radja.
Vorsten op Zuid-Celebes	Karaëng, Aroe, Aroeng, Daëng, enz.
Hoofden in Atjeh	Tongkoe.
Gouverneurs	HoogEdelGestrenge Heer.
Residenten	
Generaals-Majoor.	
Kolonels	
Luitenant-Kolonels	
Majoors	
Regenten op Madoera	Panembahan.
Regenten op Java	Radèn Adipati.
	Radèn Ngabéhi.
	Radèn Toemenggoeng.
Adsistent-Residenten	WelEdelGestrenge Heer.
Controleurs	
Kapiteins	
1ste Luitenants	
2de Luitenants	

De rang van Resident is gelijk gesteld aan dien van Kololonel.

»	»	» Radèn Adipati	idem Luitenant-Kolonel.
»	»	» Radèn Ngabéhi	idem Majoor.
»	»	» Radèn Toemenggoeng	idem »
»	»	» Adsistent-Resident	idem »

Bijlage III.

6de Batal. Inf.

N°. 12.

Bijlagen:

Banjoe-Biroe, den 11den Juni 1882.

Nota.

Ik heb de eer UHEdGestr. te berichten, dat de Europeesche sergeant P...., algemeen stamboek-N°...., die bij dispositie van het Departement van Oorlog, IIde Afdeeling, ... Bureau, dd. 2 Juni 1882, N°. 86, bij het bataljon onder uwe bevelen is overgeplaatst, zijne bestemming nog niet kan volgen, aangezien hij gisteren in het hospitaal te Willem I is opgenomen.

De Commandant
van het 6de Bataljon Infanterie,

bij ontstentenis,
De Kapitein,
(Naamteekening.)

Aan
den Commandant van het
4de Bataljon Infanterie,
te
Djocjokarta.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bijlage IV.

Plaatselijk Militair Commando te Serang.

Batavia, den 22sten Juni 1882.

Serang, den 20sten Juni 1882.

N°. 10.

Bijlagen:

Nota.

Ik heb de eer UHEdGestr. te verzoeken mij te willen mededeelen, of per eerstvertrekkende boot via Anjer naar Tjilatjap ook een Europeesch onderofficier medegaat, ten einde onder diens geleide 2 jongelingen, bestemd voor het Korps Pupillen te Gombong, mede te geven, zullende gezorgd worden dat zij te Anjer aan boord komen.

De Plaatselijke Militaire Commandant,

(Naamteekening.)

Aan

den Plaatselijken Commandant,

te

Batavia.

N°. 8.

Bijlagen:

Antwoord.

In antwoord op nevenstaande nota heb ik de eer UWEd. Gestr. te berichten, dat enz.

De Plaatselijke Commandant,

(Naamteekening.)

N.B. Bovenstaande *nota*, met het daarop gestelde antwoord, wordt in orginali teruggezonden aan den afzender (hier de Plaatselijke Militaire Commandant van Serang), wanneer de ontvanger (hier de Plaatselijke Commandant van Batavia) het *niet* noodig oordeelt dat deze in zijn archief wordt opgelegd.

Oordeelt de ontvanger de opname in zijn archief van bovenstaande nota *wel* noodig, dan zendt hij antwoord bij nota, ingericht volgens model Bijlage V.

Bijlage V.

Plaats. Militair Commando te Batavia.

Batavia. den 22sten Juni 1882.

N°. 8.

Bijlagen:

Nota.

Antwoord op de nota van den Plaatselijken Militairen Commandant van Serang dd. 20 Juni 1882, N°. 10.

In antwoord op uwe nota dd. 20 dezer, N°. 10, heb ik de eer UWEdGestr. te berichten, dat enz.

De Plaatselijke Commandant,

(Naamteekening.)

N.B. Deze nota kan ook op halfblad geschreven worden.

Aan

den Plaatselijken Militairen Commandant,

te

Serang.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Bijlage VI.

Depart. van Oorlog.

IIde Afdeeling.

1ste Bureau.

N°. 110.

Bijlagen:

Hoofdkwartier.
Batavia, den 12den Juli 1882.

Alvorens over te gaan tot een herdruk van het thans vigeerend reglement op den Inwendigen Dienst voor de Infanterie, kan het mogelijk zijn, dat dit reglement eenige kleine wijzigingen behoeft, die bij eene nieuwe uitgave daarin kunnen worden opgenomen.

In verband met het vorenstaande verzoek ik UHEdGestr. mij, vóór den 15den November a. s., de benoodigde gegevens daarvoor te verschaffen.

Op last van den Commandant van het Leger en Chef van het Departement van Oorlog in *Nederlandsch-Indië*.

De Chef der IIde Afdeeling,
(Naamteekening.)

N.B. Bovenstaand schrijven kan ook bij nota geschieden.

Aan

den Commandant der 2de Militaire

Afdeeling op Java,

te

Samarang.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bijlage VII.

Commandement der Veld- en Bergbatterijen op Java.

Willem I, den 10den Juli 1882.

Afdeeling: Personeel.

N°. 120.
Bijlagen:

Geheim.

Missive van het D. v. O., IIde Afdeeling, 1ste Bureau, dd. 4 Juni 1882, N°. 19.

Naar aanleiding, enz.....
.....

De Commandant der Veld- en Bergbatterijen op Java,

(Naamteekening.)

Aan
den Commandant van het Leger
en Chef van het Departement van
Oorlog in *Nederlandsch-Indië.*

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bijlage VIII.

Garnizoens-Compagnie van Bantam.

Detachement te Anjer.

Anjer, den 26sten Juni 1882.

N°. 40.

Bijlagen:

Door het op gisteren plotseling overlijden van den Europeeschen sergeant B....., alg. stamboek-N°....., van dit detachement, heb ik de eer UWEdGestr. te verzoeken een sergant ter zijner vervanging bij dit detachement te plaatsen.

De Commandant van het Detachement,

(Naamteekening.)

Aan

den Commandant der Garnizoens-Compagnie van Bantam,

te

Serang.

Serang, den 28sten Juni 1882.

N°. 66.

Bijlagen:

Antwoord.

Naar aanleiding uwer nevenstaande missive heb ik de eer UWEdGestr. te verzoeken, met de eerste postgelegenheid nog mede te deelen, of de Europeesche korporaal D., alg. stamboek-N° , van uw detachement, door U geschikt geacht wordt om in aanmerking te komen voor bevordering tot sergeant, en in het bevestigende geval bij die mededeeling over te leggen 's mans extract stam- en strafboek.

De Korps-Commandant,

(Naamteekening.)

N.B. Bovenstaande *missive*, met het daarop gestelde antwoord, wordt opgelegd in het archief van den korps-commandant.

De detachements-commandant ontvangt antwoord, ingericht volgens model Bijlage IX.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Bijlage IX.

Garn.-Comp. van Bantam.

Serang, den 28sten Juni 1882.

N°. 66.

Bijlagen:

Antwoord op de missive van den Commandant van het Detachement te Anjer dd. 26 Juni 1882, N°. 40.

Naar aanleiding uwer missive dd. 26 dezer, N°. 40, heb ik de eer UWEdGestr. te verzoeken, met de eerste postgelegenheid nog mede te deelen, of de Europeesche korporaal D....., alg. stamboek-N°....., van uw detachement, door U geschikt geacht wordt om in aanmerking te komen voor bevordering tot sergeant, en in het bevestigende geval bij die mededeeling over te leggen 's mans extract stam- en strafboek.

De Korps-Commandant,
(Naamteekening.)

N.B. Bovenstaand schrijven kan ook bij nota geschieden.

Aan

den Commandant van het Detachement,

te

Anjer.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bijlage X.

Garnizoens-Compagnie
van
Bantam.

Detachement
te
Anjer.

Anjer, den 29sten Juni 1882.

N°. 41.
Bijlagen: Twee.

Missive van den Commandant der Garnizoens-Compagnie van Bantam dd. 28 Juni 1882, N°. 66.

In voldoening aan de, in uwe missive dd. 28 dezer, N°. 66, mij gedane opdracht, heb ik de eer UWEd.Gestr. te berichten, dat enz.

De Commandant van het Detachement,

(Naamteekening.)

Aan

den Commandant der Garnizoens-Compagnie van Bantam,

te

Serang.

PUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

DIENST. Bijlage XI.

Spoed.

Aan
den Plaatselijken Commandant,
te
Batavia.

Van den Plaatselijken Militairen Commandant van *Serang*,
(Naamteekening.)

DIENST.

Geheim.

Aan
den Commandant van het Garnizoens-Bataljon van de Zuider- en Ooster-Afdeeling van *Borneo*,
te
Bandjermasin.

Van den Commandant van het detachement te *Martapoera*,
(Naamteekening.)

DIENST.

Aan
den Resident van *Samarang*,
te
Samarang.

Van den Plaatselijken Militairen Commandant van *Salatiga*,
(Naamteekening.)

DIENST.

Aan
den Militairen Commandant van *Atjeh en Onderhoorigheden*,
te
Kotta-Radja.

Van den Commandant van het .... bataljon infanterie,
(Naamteekening.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bijlage XII.

RECLAMESTAAT.

Subsistenten-kader te ..... .

NOMINATIEVE STAAT der militairen, die op den ..... 18.. aan den Commandant der .... Militaire Afdeeling op Java zijn voorgesteld, zijnde bestemd om op den ..... daaraanvolgende met het schip .. .... , gezagvoerder ..... , naar Nederland te worden overgevoerd.

Algemeen stamboek-nummer.	Namen en voornamen.	Graden.	Ingebrachte reclames.	Bericht of deze reclames gegrond zijn en daaraan voldaan is, of, dat daaraan voldaan zal moeten worden in Nederland.

Gezien: ....., den ..... 18....

De Commandant der .... Militaire Afdeeling op Java,

De Commandant van opgemeld Subsistenten-kader,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bijlage XIII.

Subsistenten-kader te .....

NOMINATIEVE STAAT der gedurende de maand ..... 18.. naar Nederland vertrokken militairen.

Controle-nummer.	Algemeen stamboek-nummer.	Namen en voornamen.	Graden, wapens en diensten.	Redenen van vertrek en bepaalde inkomsten.	Met welk schip vertrokken en op welke voorwaarden.	In Indië betaald en gevoed tot en met den	Genoten voorschot.	Valt in Nederland in betaling den	*Aanmerkingen.*
		N. N.	Korporaal der artillerie	Gagement ad *f* ..... 's jaars.	Met het schip NOACH III, als passagier 3de klasse.	vierden 18....	*f*....	.....	Het gagement toegestaan bij Gouvernements-besluit dd. 20 ... 18.., N° ...

Gezien:
De Kwartiermeester,

...., den ... ... 18.
De Commandant van opgemeld Subsistenten-kader,

Bijlage XIV.

Subsistenten-kader te .....

OPGAVE van militairen, die zich bij opgemeld kader bevinden, waarvoor nog geen scheepsgelegenheid naar *Nederland* of elders buiten *Nederlandsch-Indië* is kunnen worden aangewezen.

Algemeen stamboek-nummer.	Namen.	Graden.	Om welke redenen bij het Subsistenten-kader.	Datum van			Bijzonderheden, die eene spoedige en regelmatige inscheping bevorderlijk kunnen zijn.	Beslissing van den Commandant van het Leger.
				dienst-expiratie.	aanvraag om scheeps-gelegenheid	eerstkomende scheeps-gelegenheid.		

....., den ..... 18...

De Commandant van opgemeld kader,

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Bijlage XV.

ZEGEL van *f* 0,50.

Aan
Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië*.

Geeft met verschuldigden eerbied te kennen de Jong, Karel, 1ste luitenant bij het 10de bataljon infanterie, in garnizoen te Banjoe-Biroe, dat hij ruim 15 (12) jaren den lande onafgebroken in Indië heeft gediend;

reden waarom requestrant zich tot Uwe Excellentie wendt met het eerbiedig verzoek, dat het Uwer Excellentie moge behagen hem een tweejarig verlof naar Nederland toe te staan.

't Welk doende,

Banjoe-Biroe, den 1sten Mei 1881.

K. de Jong.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bijlage XVI.

Zegel van *f* 1,00.

Aan Zijne Excellentie den Commandant van het Leger en Chef van het Departement van Oorlog in *Nederlandsch-Indië*.

Geeft met verschuldigden eerbied te kennen van der Veen, Leendert Cornelis, kapitein bij de 2de compagnie artillerie te *Atjeh*, dat zijn dienstpaard, in de contrôle van »officierspaarden der artillerie" gesignaleerd als: naam *Callicles*, landaard *Sandelhout*, ouderdom 8 jaren, hoogte 1 meter, 2 decimeter, 6 centimeter en 5 millimeter, en verdere kenteekenen: bruinbont, op den elfden October 1800 zes-en-zeventig gestorven is aan eene ziekte, veroorzaakt door omstandigheden en invloeden ondervonden gedurende den overvoer van *Batavia* naar het terrein des oorlogs te *Atjeh* per stoomschip *Willem III*;

dat de overvoer van dit paard geschiedde ingevolge ontvangen lastgeving bij overplaatsing van den eigenaar naar het terrein des oorlogs;

dat de eigenaar dit voor hem belangrijk verlies alzoo geleden heeft ten gevolge van onvermijdelijke omstandigheden, waaraan genoemd paard werd blootgesteld ten gevolge van bevolen

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

dienstverrichtingen van adressant, wordende door neven overgelegde verklaring geconstateerd, dat werkelijk het verlies geleden is door invloeden ondervonden bij het vervoer aan boord van het stoomschip *Willem III* van *Batavia* naar *Atjeh;*

reden waarom adressant zich tot Uwe Excellentie wendt, met het eerbiedig verzoek, dat het Uwer Excellentie moge behagen, hem het, door den dood van dit dienstpaard, geleden verlies moge vergoed worden."

't Welk doende,

L. C. van der Veen.

Kotta-Radja,
den 17den October 1876.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bijlage XVII.

Extra-rapport
van de
Hoofdwacht te Batavia, den
11den September 1881.

De Europeesche fuselier Peters, algemeen stamboek-N°....., 1ste compagnie, 10de bataljon infanterie, tot mijne wacht behoorende, is plotseling ongesteld geworden. Hij is op last van den officier van gezondheid 2de klasse Duis naar het hospitaal vervoerd. De betrokken compagnie is hiermede in kennis gesteld en heeft de reserve gezonden.

De Command. van de wacht,

J. P: Heinsen,
serg. 2de comp., 10de bat. inf.

Extra-rapport
van de
Hoofdwacht te Batavia.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bijlage XVIII.

Klacht tegen Leendert Cornelis Vos, alg. stamboek-N°....., Europeesch fuselier van de 3de compagnie, 1ste bat. infant., te Banjoe-Biroe, beschuldigd van *insubordinatie door woorden en gebaren.*

Op Maandag den twaalfden Mei 1800 een-en-tachtig, des namiddags te vier uren, werd mij door den sergeant-majoor Bongers, algemeen stamboek-N°....., van de 3de compagnie, 1ste bataljon infanterie, te Banjoe-Biroe, gerapporteerd, dat hij in den morgen van genoemden dag, omstreeks 11 uur, in de kazerne der inlandsche militairen een zeer hevig tumult en rumoer heeft gehoord, dat eenige oogenblikken voortduurde;

dat hij zich derwaarts begeven en den Europeeschen fuselier Jas, algemeen stamboek-N°....., van meergenoemde compagnie, ontmoet heeft, die hem rapporteerde, dat de Europeesche fuselier Vos en de inlandsche fuselier Saridin, algemeen stamboek-N°....., beiden van de compagnie voornoemd, in hevige woordenwisseling waren geweest en handgemeen geworden;

dat hij ze toen terstond in arrest heeft doen brengen;

dat gedurende deze arrestatie de Europeesche fuselier Vos op eene allerhevigste wijze tegen hem heeft gescholden, gevloekt en geraasd, en getracht hem met de hand een slag toe te brengen. (Het voorval in zijn geheelen omvang omschrijven.)

De in deze klacht vermelde omstandigheden geven mij aanleiding, om den Europeeschen fuselier voornoemd, schuldig te houden aan *insubordinatie door woorden en gebaren*, en diensvolgens te verzoeken, dat hij te dier zake voor een krijgsraad moge terrecht staan.

Als getuigen in deze zaak kunnen gehoord worden:

A. } enz.
B. }

Aldus opgemaakt door mij ondergeteekende, kapitein, commandant (of de klager) van de 3de compagnie, 1ste bataljon infanterie, te Banjoe-Biroe, den 12den Mei 1881.

Donkers.

Gezien:

De Korps-Commandant,

(Naamteekening.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Bijlage XIX.

Proces-verbaal van voorloopig onderzoek, gehouden in de zaak van Willem van Dorst, alg. stamboek N°..., Europeesch fuselier bij het detachement suppletietroepen aan boord van het stoomschip *Utrecht*, gezagvoerder Peters, beschuldigd van (het feit, waarvan de beklaagde wordt beschuldigd, invullen).

Heden den twaalfden September 1800 een-en-tachtig hebben wij ondergeteekenden, officieren-commissarissen belast met het onderzoek in zake Willem van Dorst, ons in commissie gesteld, om de hieronder vermelde personen ter zake te hooren, die hebben verklaard zooals hierna is aangeteekend.

Verhoor van den verdachte.

Verhoor van den getuige.

Aldus naar waarheid opgemaakt op dag en datum hiervoren vermeld.

Meester-Cornelis, den 12den September 1881,

De Officieren-commissarissen,

(Naamteekeningen.)

N.B. Slechts dan, wanneer een relaas van het voorgevallene tot geen volledig overzicht kan leiden, wordt dit met vragen en antwoorden toegelicht. (Zie: Rechtspleging bij de Landmacht voor het Leger in Nederl.-Indië.)

Bijlage XX.

1ste Bataljon Infanterie (of Korps). 1ste Comp. (of Detachement).

PROCES-VERBAAL.

De ondergeteekenden, A., 1ste luitenant, en B., sergeant, alg. stamboek-N°....., beiden bij opgemelde compagnie (of detachement), verklaren, dat op den dertigsten October 1800 drie-en-zeventig, zonder schuld der gebruikers, voor den vijand zijn verloren (*a*) twee geweren (*b*) der compagnie, genummerd N°..... en ..... ;

waarvan wij hebben opgemaakt dit proces-verbaal in drievoud.

te....., den..... 18....

(Naamteekeningen.)

Gezien:

De Commandant der compagnie (of detachement),

(Naamteekening.)

(*a*) Omschrijving der omstandigheden, waardoor — of ten gevolge waarvan — het verlies is veroorzaakt; zoodanig duidelijk, dat door de bevoegde autoriteit, met kennis van zaken, de afschrijving voor lands rekening kan worden goedgekeurd.

(*b*) Benaming der verloren of onbruikbaar gemaakte voorwerpen.

Bijlage XXI.

PROCES-VERBAAL.

Op heden den negenden October 1800 een-en-tachtig, hebben wij ondergeteekenden, C. W. van Dijk, kapitein, en H. F. de Vries, 1ste luitenant, beiden der infanterie en officieren-commissarissen der militaire kantine te Meester-Cornelis, ons, ingevolge last van den Plaatselijken Militairen Commandant, in commissie gesteld, ten einde den toestand na te gaan en te constateeren van zeven vaten prinsessenbier, welke alhier per prauw van Batavia waren aangebracht, en hebben bevonden, dat:

aan de aangebrachte zeven vaten bier geen ander uiterlijk vertoon van beschadiging is, dan dat vier van die vaten, bij aankomst een weinig lek waren aan het sponsgat, zoodat daaruit eenig schuimend vocht kwam.

Aldus naar waarheid en in duplo opgemaakt, om te dienen daar en waar zulks behoort.

Meester-Cornelis, den 9den October 1881.

De officieren-commissarissen,

Afgegeven voor duplicaat,

C. W. van Dijk.
H. F. de Vries.

Gezien:
De Plaatselijke Militaire Commandant,

(Naamteekening.)

Bijlage XXII.

10de Bataljon Infanterie. 3de Compagnie.

PROCES-VERBAAL.

Op heden den derden April 1800 een-en-tachtig, hebben wij ondergeteekenden, B. van Gend en A. Loos, beiden kapitein, overgegeven en overgenomen het commando der 3de compagnie van het 10de bataljon infanterie, en hebben bevonden, dat:

a. de boeken en verdere administratieve stukken in goede orde aanwezig en naar behooren ingeschreven zijn;

b. de contrôles der onderofficieren en mindere militairen, alsmede der paarden en trekdieren van de compagnie, voor zooveel is kunnen worden nagegaan, tot en met den dag zijn bijgehouden, en de gezamenlijke- zoowel als de presente sterkte gelijk is aan die, op dien datum in de aanteekeningen der dagelijksche sterkte;

c. de als present vermelde militairen, in de aangegeven graden en op de hun toegekende inkomsten, werkelijk bij de compagnie aanwezig zijn;

d. het totaal der ontvangen vivres en fourages gelijk is aan het totaal van het aankomende, tot en met den dag der overgave, vermeerderd met hetgeen nog in voorraad is;

e. het totaal der schulden van de militairen der compagnie gelijk is aan het saldo der algemeene schuldrekening;

f. de kortingen op soldij, tot aanzuivering der schulden, naar behooren zijn bewerkstelligd;

g. de aanteekening der bespaarde gelden in overeenstemming is met de spaarboekjes der deelhebbers;

h. de wapening, het harnachement en de kazerneering naar behooren onderhouden en in bekwamen toestand, overeenkomstig de betrekkelijke aanteekening in het administratieboek, compleet is;

en hebben wij hiervan opgemaakt dit proces-verbaal in triplo, op dag en datum als voren.

..... den 3den April 1881.

Voor de overgave,
De aftredende Commandant der compagnie,
B. van Gend.

Voor overname,
De optredende Commandant der compagnie,
A. Loos.

Gezien:
De Korps-Commandant,
(Naamteekening.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Bijlage XXIII.

MARSCHORDER.

De 2de luitenant C. J. van Riel wordt uitgenoodigd zich *morgen ochtend* te begeven aan boord van het stoomschip *Bromo*, gezagvoerder Van Rossum, om met dien bodem te worden overgevoerd naar *Atjeh*, zijnde deze officier, bij dispositie van het D. v. O. dd. 2 dezer, IIe Afdeeling, 1ste Bureau, N°. 25, overgeplaatst bij de troepen aldaar.

Genoemde luitenant zal zich bij aankomst te *Kotta-Radja* melden bij den Plaatselijken Commandant daar ter plaatse, en zich stellen onder de orders van den Militairen Commandant van *Atjeh en Onderhoorigheden.*

Batavia, den 6den Juni 1882.

De Commandant van het 10de Bataljon Inf.,

(Naamteekening.)

Gezien:

Voor vertrek van Batavia den zevenden Juni 1800 twee-en-tachtig.

Reist met echtgenoote zonder kinderen.

Is gerechtigd tot het houden van een rijpaard.

Maakt gebruik van Gouvernements-transportmiddelen.

De Plaatselijke Commandant,

op last,

De Plaatselijke Adjudant,

De 1ste Luitenant,

(Naamteekening.)

Gezien:

Bij aankomst te Kotta-Radja den veertienden Juni 1800 twee-en-tachtig.

Heeft gebruik gemaakt van Gouvernements-transportmiddelen.

De Plaatselijke Commandant,

(Naamteekening.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Bijlage XXIV.

MARSCHORDER.

De 1ste luitenant P. C. Dirks wordt uitgenoodigd zich *morgen ochtend* te begeven naar *Anjer*, om onmiddellijk na aankomst het militair commando over het detachement aldaar over te nemen van den 1sten luitenant G. H. Kool, zijnde eerstgenoemde officier, bij dispositie van het D. v. O. dd. 15 dezer, IIde Afdeeling, 1ste Bureau, N°. 17, bij dat detachement overgeplaatst. Bedoelde officier is gehouden zich bij de aankomst te melden bij den Plaatselijken Militairen, tevens Detachements-Commandant aldaar.

Serang, den 23sten Januari 1882.

De Commandant der Garniz.-Compagnie van Bantam.

(Naamteekening.)

Gezien:
Voor vertrek van Serang den vier-en-twintigsten Januari 1800 twee-en-tachtig.
Maakt gebruik van Gouvernements-postpaarden.
De Plaatselijke Militaire Commandant,

(Naamteekening.)

Gezien:
Aangekomen te Anjer den vier-en-twintigsten Januari 1800 twee-en-tachtig.
Heeft gebruik gemaakt van Gouvernements-postpaarden.

De 1ste Luitenant,
P. C. Dirks.

N.B. De 1ste luitenant Dirks is ouder in rang dan de 1ste luitenant Kool.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bijlage XXV.

Marschorder.

Naar aanleiding van een ontvangen bevel, bij missive van den Commandant der 1ste Militaire Afdeeling op Java dd. ..... 188.., N°. .., noodigt de ondergeteekende, Commandant van het ... bataljon infanterie, den kapitein G. van dit korps uit, zich morgen op marsch te begeven met een detachement, ter sterkte van:

3 (drie) officieren, met name de 1ste luitenants A. en B. en de 2de luitenant C.
1 (een) sergeant-majoor.
4 (vier) Europeesche sergeanten.
4 (vier) inlandsche »
1 (een) fourier.
4 (vier) Europeesche korporaals.
4 (vier) inlandsche »
1 (een) Europeesch tamboer.
3 (drie) inlandsche hoornblazers.
78 (acht-en-zeventig) Europeesche fuseliers.
100 (een honderd) inlandsche »

De bestemming is om in de Residentie *Bantam* (Afdeeling *Lebak*), tot nader order, ter beschikking te zijn van het civiel bestuur, tot schraging van haar gezag, waartoe betracht zal worden hetgeen in bijgaande instructie (geheim) wordt vermeld.

De te volgen route luidt:

1ste dag van *Weltevreden* naar *Tangerang*.
2de » » *Tangerang* » *Tjikandie*.
3de » » *Tjikandie* » *Serang*.
4de » verblijf te *Serang*.
5de » van *Serang* naar *Pandeglang*.
6de » » *Pandeglang* » *Bankas-Betong* (bestemming).

Tot het bekomen van logies en vivres te *Tangerang* en te *Tjikandie* zal de detachements-commandant zich wenden tot het Hoofd van het Plaatselijk Bestuur.

Te *Serang* zal voornoemde detachements-commandant zich met zijn detachement melden bij en stellen onder de bevelen van den Plaatselijken Militairen Commandant aldaar, die ter

zake de noodige bevelen heeft ontvangen, ten einde voor logies en voeding te zorgen.

Vóór den afmarsch van *Serang* zal de detachements-commandant de bevelen vragen van den Plaatselijken Militairen Commandant, om voor zijn detachement de benoodigde vivres, naar behoefte voor *tien* dagen, mede te voeren; waartoe de transportmiddelen aan het detachement mede zullen worden verstrekt.

Voor logies te *Pandeglang* en *Bankas-Betong* zal het Hoofd van het Plaatselijk Bestuur, op aanvrage van den detachements-commandant, zorg dragen.

Op de bestemmingsplaats (*Bankas-Betong*) treedt de detachements-commandant onmiddellijk op als Plaatselijke Militaire Commandant, zooals in gemelde geheime instructie staat aangegeven (1).

Weltevreden, den 22sten Juni 1882.
De Commandant van het .... bataljon infanterie,
(Naamteekening.)

Gezien voor vertrek van Weltevreden den drie-en-twintigsten Juni 1800 twee-en-tachtig en bij de monstering eene sterkte bevonden van: 4 (vier) officieren, 1 (een) sergeant-majoor, 4 (vier) Europeesche en 4 (vier) inlandsche sergeanten, 1 (een) fourier, 4 (vier) Europeesche en 4 (vier) inlandsche korporaals, 1 (een) Europeesch tamboer, 3 (drie) inlandsche hoornblazers, 78 (acht-en-zeventig) Europeesche en 100 (een honderd) inlandsche fuseliers (2).

De Plaatselijke Commandant,
(Naamteekening.)

---

(1) N.B. Indien vrouwen en kinderen van inlandsche militairen medegaan, moet dit in de marschorder vermeld staan, bijv.: mede reizen .... vrouwen en .... kinderen.

(2) Ook wordt wel gebruikt de omschrijving: Gezien voor vertrek den drie-en-twintigsten Juni 1800 twee-en-tachtig en bij de monstering de sterkte bevonden conform de marschorder.

De Plaatselijke Commandant,
(Naamteekening.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bijlage XXVI.

Onderwerpen waarover correspondentie gevoerd wordt, met opgave van de autoriteit van wien het dienststuk uitgaat en aan wien het is gericht.

Correspondentie bij *nota* op drie-vierde of halfblad.
(Zie *Correspondentie* art. 6, sub *p*, blz. 7.)

Autoriteiten.	Onderwerpen.
De Plaatselijke Militaire Commandant te *A.* aan den Plaatselijken Militairen Commandant te *B.* (N.B. De naastbijgelegen garnizoensplaats van *A.* waar zich een officier van gezondheid bevindt is *B.*)	Verzoek om, wegens ontstentenis of ziekte van den officier van gezondheid, een uit het garnizoen te *B.* naar *A.* te zenden, om reden van ernstige ongesteldheid van den Europeeschen korporaal D....., alg. stamboek-N°..., die niet kan worden vervoerd.
De Plaatselijke Militaire Commandant te *Serang* aan den Plaatselijken Commandant te *Batavia.*	Verzoek om mededeeling, of per eerstvertrekkende boot via *Anjer* naar *Tjilatjap* ook een Europeesch onderofficier meegaat, ten einde onder diens geleide 2 jongelingen, bestemd voor het Korps Pupillen te *Gombong*, mede te geven; zullende gezorgd worden dat zij te *Anjer* aan boord komen.
De Plaatselijke Militaire Commandant te *Serang* aan den Plaatselijken Militairen Commandant te *Tjilatjap.*	Bericht van de bovenstaande regeling, met verzoek voor het verder geleide tot *Gombong* het noodige te willen verrichten.
De Plaatselijke Militaire Commandant te *Serang* aan den Commandant van het Korps Pupillen te *Gombong.*	Bericht van al het vorenstaande.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De Plaatselijke Militaire Commandant te *B.* aan dien te *C.*	Mededeeling, dat onder gewapend geleide naar *C.* wordt overgebracht een inlandsch militair, die door eenige militairen van het garnizoen te *B.* is herkend, als te zijn de inlandsche fuselier Sidin, alg. stamboek-N°....., onder welken naam hij zich heeft gemeld aan de hoofdwacht te *B.*, opgevende te behooren tot het te *C.* in garnizoen liggen ..... bataljon infanterie.
De Commandant van het ... bataljon infanterie te *L.* aan den Commandant van het .... bataljon infanterie te *M.*	Bericht dat de Europeesche sergeant S., alg. stamboek-N°..... , die bij dispositie van het D. v. O., IIe Afdeeling, ... Bureau, dd. ....., N°....., werd overgeplaatst, nog niet is aangekomen, met verzoek om inlichtingen.
De Commandant van het .... bataljon infanterie te *A.* aan den Plaatselijken Commandant te *Batavia.*	Mededeeling, dat bij herhaling de wapens zeer lang in het garnizoens-geweermakers-atelier te *Batavia* worden aangehouden, wanneer zij daarheen gezonden worden ter reparatie, met verzoek het noodige te willen verrichten.
De Plaatselijke Militaire Commandant te *K* aan dien te *L.*	Aanbieding van een Gouvernements-wissel, ten bedrage van *f* 150, van de Militaire Cantine te *K.* aan die te *L.*, in mindering van renteloos voorschot.
De Plaatselijke Militaire Commandant te *Serang* aan den Resident van *Batavia.*	Bericht, dat op den 16den ... te *Tangerang* zal overnachten een detachement cavalerie, komende uit *Serang* en bestemd

voor *Batavia*, ter sterkte van: 1 officier, 65 onderofficieren en minderen en 67 rijkspaarden.

Voor voeding van den troep behoeft niet, voor fourage wél gezorgd te worden, gerekend per paard op 4 KG. gaba en 20 KG. versch gras, welk gras in twee partijen moet geleverd worden, en wel de helft bij aankomst (12 uur 's middags) en de wederhelft des namiddags ten 5 ure.

Het detachement blijft tot den 17den d. a. v.

Verzoeke het noodige daartoe te doen verrichten.

N.B. De troepen-commandant wendt zich bij aankomst tot het Hoofd van het Plaatselijk Bestuur (Adsistent-Resident), om, tegen afgifte van een door hem geteekende gedrukte bon (model N°. 49, A. O. 1872, N°. 135), het aangevraagde in ontvangst te nemen.

De Commandant van het detachement te *A.* aan den Plaatselijken Militairen Commandant te *B.*

Aanvraag om een keuringscilinder 0,0110 M. tijdelijk ten gebruike af te staan.

N.B. Te *A.* is geen geweermakers-atelier, maar ressorteert onder *B.*, waar er wél een is.

Correspondentie bij *brief* op drie-vierde der breedte van het papier, of bij *nota*.
(Zie *Correspondentie* art. 6, sub. *q*, blz. 8.)

Autoriteiten.	Onderwerpen.
De Commandant der 3de Militaire Afdeeling op *Java* te *S.* aan	Opdracht om te berichten of voldoende lectuur kan worden

den Plaatselijken Militairen Commandant te *P.* N.B. *P.* moet liggen in de 3de Militaire Afdeeling.	aangeschaft voor de Militaire Cantine, dan wel hulp noodig is.
De Commandant van de 1ste Militaire Afdeeling op *Java* te *B.* aan den Commandant van het .. bataljon infanterie te *G.* N.B. *G.* moet in de 1ste Militaire Afdeeling liggen.	Opdracht om te berichten omtrent wenschelijke wijzigingen in reglementen (exercitie-, dienst- en andere voorschriften).
Het D. v. O., IIIde Afdeeling, aan den Commandant van de ... Militaire Afdeeling op *Java* te *B.*	Mededeeling, dat uit de betrekkelijke rapporten van den inspecteur der draagbare wapenen bij herhaling is gebleken, dat reparatiën aan die wapenen in de garnizoens-geweermakers-ateliers niet altijd met zorg geschieden, en dat veelal geklaagd wordt over onvoldoende bekwaamheid van het personeel. Verzoeke te rapporteeren omtrent bedoeld personeel, ten einde het noodige te verrichten om in dien toestand verbetering te brengen.
De Commandant der veld- en bergbatterijen op *Java* te *Willem I* aan den Commandant van de divisie veldartillerie te *Batavia.*	Verzoeke mededeeling of bij de divisie veldartillerie een militair van Franschen landaard dient, die in zijn vaderland beschuldigd wordt van eene misdaad, voor welke uitlevering zou kunnen gevraagd worden. N.B. Hierbij wordt overgelegd een signalementstaat.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Correspondentie bij *brief* op halfblad.
(Zie *Correspondentie* art. 6, sub *r*, blz. 8.)

Autoriteiten.	Onderwerpen.
De Commandant van het detachement te *A.* aan diens Korps-Commandant te *B.*	Aanbieding van extract stamboek van den Europeeschen korporaal N....., alg. stamboek-N°...., met voorstel hem tot fuselier terug te stellen wegens dronkenschap in dienst. (Op wacht of als korporaal der week enz. nader toe te lichten.)
De Commandant van het .. bataljon infanterie te *B.* aan den Commandant der 3de Militaire Afdeeling op *Java* te *S.* N.B. *B.* moet liggen in de 3de Militaire Afdeeling.	Verzoek om aan den tot fuselier teruggestelden korporaal N .. , alg. stamboek-N°...., eene andere garnizoensplaats aan te wijzen, en zulks op grond van het bepaalde bij A. O. 1870, N°. 137.
De Commandant van het .... bataljon infanterie te *G.* aan den Plaatselijken Militairen Commandant aldaar.	Bericht dat de Europeesche sergeant P. zich door een geweerschot van het leven heeft beroofd, met aanbieding van het ter zake opgemaakt proces-verbaal van gehouden onderzoek naar de vermoedelijke oorzaken.
De Plaatselijke Militaire Commandant te *M.* aan den Commandant der 1ste Militaire Afdeeling op *Java* te *B.* N.B. *M.* moet liggen in de 1ste Militaire Afdeeling.	Als boven, met aanbieding van het proces-verbaal.
De Commandant van het detachement cavalerie te *A.* aan den Plaatselijken Militairen Commandant aldaar.	Verzoek om eene commissie te willen benoemen tot keuring van drie voor den dienst als onbruikbaar opgegeven troepenpaarden. N.B. Bij gebrek aan officieren van het korps.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

De Commandant van het detachement cavalerie te *D.* aan den Plaatselijken Militairen Commandant aldaar.	Als voren, bij verdachten kwaden droes. N.B. Het afmaken geschiedt in bijzijn van den Plaatselijken Militairen Commandant.
De eerstaanwezend officier van gezondheid te *E.* aan den Plaatselijken Militairen Commandant aldaar.	Bericht, dat het aantal hospitaal-bedienden incompleet is geraakt en geen gelegenheid is tot inhuren van vrije lieden, en dus verzocht wordt tijdelijke detacheering van militairen uit het garnizoen.
De eerstaanwezend officier der genie te *R.* aan den Plaatselijken Militairen Commandant aldaar.	Verzoek om beschikbaarstelling van fondsen voor het gewoon onderhoud voor het volgend jaar, aangezien dit van hooger hand nog niet plaats had. N.B. Dit geschiedt op 31 December.
De Plaatselijke Militaire Commandant te *R.* aan den Commandant der 3de Militaire Afdeeling op *Java* te *S.* N.B. *R.* moet liggen in de 3de Militaire Afdeeling.	Bericht van het bovenstaande.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

AANHANGSEL.

FORMATIE van het leger in Nederlandsch-Indië. (K. B. dd. 28 Januari 1882, N°. 13; treedt in werking den 1sten Juli 1882.)

Aan het hoofd van het leger in Nederlandsch-Indië staat een Luitenant-Generaal, met den titel van »Commandant van het Leger en Chef van het Departement van Oorlog in Nederlandsch Indië."

Het leger omvat de volgende staven, wapens, dienstvakken, korpsen en instellingen:

A. De Staf van den Gouverneur-Generaal.
B. Het Departement van Oorlog.
C. De Generale Staf.
D. De Gewestelijke Staf.
E. De Plaatselijke Staf.
F. De Infanterie.
G. De Cavalerie.
H. De Artillerie.
I. De Genie.
K. De dienst der Militaire Administratie.
L. De Geneeskundige dienst.
M. Het Korps Militaire Ambtenaren.
N. Het Korps Militaire Schrijvers.
O. Het Korps Stafmuzikanten.
P. De Militaire School.
Q. Het Korps Pupillen.
R. De dienst der Militaire Arrest- en Provoosthuizen.

A. De Staf van den Gouverneur-Generaal.

De staf van den Gouverneur-Generaal bestaat uit vier adjudanten, en wel:

1 luitenant-kolonel;
2 kapiteins;
1 1ste luitenant.

Een dezer officieren kan behooren tot de Koninklijke Nederlandsche Marine.

De Gouverneur-Generaal kan van deze formatie afwijken, mits ten gevolge dier afwijking, voor zooveel het bedrag der traktementen betreft, geen hooger uitgaven worden vereischt dan de formatie toestaat.

De officieren, deel uitmakende van den staf van den Gouverneur-Generaal, worden — voor zoover zij tot de landmacht behooren — gevoerd *à la suite* van hun wapen of dienstvak.

B. Het Departement van Oorlog.

Het Departement van Oorlog is samengesteld als volgt:

De Luitenant-Generaal, Commandant van het Leger, Chef van het Departement.

1ste	Afdeeling:	Kabinet;
2de	»	Personeel en Militaire Zaken, benevens Infanterie en Cavalerie;
3de	»	Het Hoofdbureau der Artillerie;
4de	»	Het Hoofdbureau der Genie;
5de	»	Het Hoofdbureau van den dienst der Militaire Administratie;
6de	»	Het Hoofdbureau van den Geneeskundigen dienst;
7de	»	Het Hoofdbureau van den Generalen Staf.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Voorschrift omtrent de wijze van werken en de verdeeling van den arbeid bij voornoemd Departement. (Gouv.-besluit dd. 3 December 1869, N°. 36, art. 2; A. O 1869, N°. 67.)

Iste Afdeeling.

Kabinet.

De Iste Afdeeling (*Kabinet*) is speciaal toegevoegd aan den Leger-Commandant ter behandeling van alle aangelegenheden betreffende het personeel van het Departement, die niet tot den werkkring der andere afdeelingen gebracht kunnen worden, en verder van alle zaken van geheimen, vertrouwelijken of teederen aard, die het persoonlijk toezicht of de aanwijzingen van den Leger-Commandant vereischen.

IIde Afdeeling.

Personeel en Militaire Zaken, benevens Infanterie en Cavalerie.

De IIde Afdeeling behandelt de personeele aangelegenheden van alle wapens en diensten, zoomede die onderwerpen van algemeenen aard, die tot geen der andere afdeelingen kunnen worden gebracht.

Zij is verdeeld in *twee* bureaux:

1ste *bureau* (*personeel, benevens infanterie en cavalerie*).

Tot de werkzaamheden van het 1ste bureau behooren:

De organisatie van het wapen der infanterie en dat van de cavalerie.

De werving, engagementen en reëngagementen, het paspoort en remplaceeren.

De pensioenen, gagementen en onderstandsgelden.

De raden van onderzoek, voordrachten tot ontslag, bevorderingen, benoemingen en degradatiën, voor zooverre die niet behooren tot de bevoegdheid der chefs van wapens, diensten of korpsen.

Huwelijken van officieren.

De militaire ambtenaren en geëmployeerden; naam- en ranglijst der officieren en ambtenaren.

Register van voor officier geëxamineerde onderofficieren, aanbevolen onderofficieren en minderen.

Pupillenkorps, Militaire School te *Meester-Cornelis* en de scholen der infanterie- en cavalerie-korpsen, benevens de oefeningen van deze wapens.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Het strafdetachement en de militaire gecondemneerden.

Reglementen en instructiën voor de infanterie en de cavalerie.

De conduitelijsten van de officieren en militaire ambtenaren.

De inspectie-rapporten.

De ridderorden, medailles en onderscheidingsteekenen in het algemeen.

Schulden van officieren en ambtenaren.

Boedelverantwoordingen.

Mouvementen, verloven en suppletietroepen.

Het aanhouden der stamboeken van het leger en het opmaken der betrekkelijke mutatie-, sterkte- en emplacementstaten.

Het aanhouden van de statistiek van het leger.

Schutterijen, pradjoertis, djajang-sekars, legioenen en barissans in het algemeen, voor zooverre die niet tot de bemoeienis van eene der andere afdeelingen behooren.

Bij het 2de *bureau* worden de volgende aangelegenheden behandeld:

Militair recht.

Bijdragen voor het jaarlijksch administratief verslag.

Militaire bibliotheken, verzorging en verantwoording van de bibliotheek bij de IIde Afdeeling van het Departement van Oorlog.

Militaire cantines, en in het algemeen de militaire instellingen, die niet tot den dienst van eene der andere afdeelingen behooren.

Algemeene dienstreglementen en instructiën; formatie van het leger en het aanhouden der tableaux dier formatie.

Overgave en overname van commandementen.

Gedrukten.

Het wetenschappelijke van den militairen dienst in het algemeen.

Tot de IIde Afdeeling behoort nog de behandeling van:

a. Voordrachten voor militaire belooningen.

b. Korpsgeschiedenissen. (A. O. 1876, N°. 93.)

IIIde Afdeeling.

Het Hoofdbureau der Artillerie.

Bij de IIIde Afdeeling wordt behandeld al wat tot het technische gedeelte van den dienst in ruimen zin behoort.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

IVde Afdeeling.

Het Hoofdbureau der Genie.

Bij de IVde Afdeeling wordt behandeld al wat behoort tot den dienst der genie.

Vde Afdeeling.

Het Hoofdbureau van den dienst der Militaire Administratie.

Bij de Vde Afdeeling wordt behandeld al wat begrepen is in den dienst der intendance en der militaire administratie.

VIde Afdeeling.

Het Hoofdbureau van den Geneeskundigen dienst.

Bij de VIde Afdeeling wordt behandeld al wat behoort tot den militairen geneeskundigen dienst.

Overplaatsing bij den geneeskundigen hospitaaldienst. (A. O. 1876, N°. 9.)

VIIde Afdeeling.

Het Hoofdbureau van den Generalen Staf.

C. De Generale Staf.

De generale staf is samengesteld uit:

1°. het hoofdbureau (VIIde Afdeeling van het Departement van Oorlog);

2°. den topographischen dienst;

3°. den gewestelijken dienst.

1°. Het Hoofdbureau.

Het hoofdbureau is samengesteld als volgt:

1 kolonel, chef van den Generalen Staf;
1 luitenant-kolonel;
1 majoor;
3 kapiteins, en
1 militair ambtenaar.

De majoor en één der kapiteins zijn in den regel met eenige bijzondere opdracht belast.

2°. De Topographische dienst.

Bij den topographischen dienst worden onderscheiden:

a. de directie;
b. de opnemings-brigades;
c. het topographisch bureau;
d. het photographisch atelier;
e. het lithographisch établissement;
f. de instrumentmakers-winkel.

3°. De Gewestelijke dienst.

Tot den gewestelijken dienst van den Generalen Staf behooren:

3 kapiteins, chefs van de gewestelijke staven in de militaire afdeelingen op Java;
1 kapitein, chef van den gewestelijken staf ter Westkust van Sumatra;
1 kapitein, chef van den gewestelijken staf in Atjeh en Onderhoorigheden.

Bij de VIIde Afdeeling van het D. v. O. worden o. m. behandeld de volgende onderwerpen, als:

Het organiseeren van militaire expeditiën.
Rapporten omtrent krijgsverrichtingen en opstanden.
Politieke verslagen.
Journalen van expeditie-commandanten.
Analyses van oorlogen.
Troepen-verplaatsingen.
Legerorganisatie.
Memoriën omtrent de verdediging.
Gegevens op het gebied van geographie, topographie, hydrographie, taal-, land- en volkenkunde.

De hoofd- en subalterne officieren van den Generalen Staf worden gevoerd *à la suite* van het wapen, waartoe zij behooren.

D. De Gewestelijke Staf.

Tot den gewestelijken staf behooren, behalve de onder punt 3°. (de gewestelijke dienst) hierboven vermelde officieren van den Generalen Staf:

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

1 generaal-majoor, commandant der 2de Militaire Afdeeling op Java;
1 kolonel, commandant in de 1ste Militaire Afdeeling op Java;
1 » » » » 3de » » » »
1 » militaire commandant van Sumatra's Westkust;
1 » » » in Atjeh en Onderhoorigheden;
1 luitenant-kolonel, militaire commandant in de Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo, en
10 1ste of 2de luitenants, ingedeeld als volgt:
1 adjudant van den commandant der 1ste Militaire Afdeeling op Java;
1 » van den commandant der 2de Militaire Afdeeling op Java;
1 adjunct bij den gewestelijken staf in de 2de Militaire Afdeeling op Java;
1 adjudant van den commandant der 3de Militaire Afdeeling op Java;
1 » van den militairen commandant ter Sumatra's Westkust;
1 » van den militairen commandant van Atjeh en Onderhoorigheden;
1 adjunct bij den gewestelijken staf in Atjeh en Onderhoorigheden;
1 adjudant in het militair commandement der Wester-Afdeeling van Borneo;
1 » in het militair commandement der Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo;
1 » in het militair commandement van Celebes en Onderhoorigheden, Menado en Timor.

De hoofd- en subalterne officieren van den gewestelijken staf worden gevoerd *à la suite* van hun wapen.

E. De Plaatselijke Staf.

Tot den plaatselijken staf behooren:
4 luitenant-kolonels, plaatselijke commandanten te Batavia, te Soerabaja, te Padang en te Kotta-Radja;
1 luitenant-kolonel of majoor, plaatselijk commandant te Samarang, en
7 1ste of 2de luitenants, ingedeeld als volgt:

2 adjudanten bij het plaatselijk commandement te Batavia;
1 adjudant » » » » » Samarang;
1 plaatselijk adjudant te *Willem I*;
1 adjudant bij het plaatselijk commandement te Soerabaja;
1 » » » » » » Padang;
1 » » » » » » Kotta-Radja.

De hoofd- en subalterne officieren van den plaatselijken staf worden gevoerd *à la suite* van hun wapen.

F. De Infanterie.

Tot het wapen der infanterie behooren:

1°. het commandement der infanterie te *Willem I*;
2°. de veld-bataljons;
3°. de depôt-bataljons;
4°. de garnizoens-infanterie;
5°. de subsistenten-kaders;
6°. het suppletie-depôt;
7°. de strafdetachementen.

1°. Het Commandement der Infanterie te *Willem I*.

Het commando der infanterie te *Willem I* is opgedragen aan een kolonel, aan wien een 1ste of 2de luitenant als adjudant is toegevoegd.

2°. De Veld-bataljons.

Er zijn 18 veld-bataljons, samengesteld als volgt:

1 bataljon, uit den staf en 4 Europeesche compagnieën, of wel — zoolang nog Afrikanen zijn ingedeeld — uit zooveel Europeesche compagnieën minder als er Afrikaansche kunnen worden in stand gehouden, die dan deel uitmaken van dit bataljon;
3 bataljons, elk uit den staf, 2 Europeesche en 2 Amboineesche compagnieën;
4 » elk uit den staf, 2 Europeesche en 2 inlandsche compagnieën;
10 » elk uit den staf, 1 Europeesche en 3 inlandsche compagnieën.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

3°. De Depôt-bataljons.

Er zijn 4 depôt-bataljons, samengesteld als volgt:

het 1ste depôt-bataljon, gelegen in de 1ste Militaire Afdeeling op Java, binnenslands, uit den staf, 3 Europeesche en 2 inlandsche compagnieën;

het 2de depôt-bataljon, gelegen in de 2de Militaire Afdeeling op Java, binnenslands, uit den staf, 3 Europeesche compagnieën, 1 Amboineesche en 1 inlandsche compagnie;

het 3de depôt-bataljon, gelegen in de 3de Militaire Afdeeling op Java, binnenslands, uit den staf, 2 Europeesche en 2 inlandsche compagnieën;

het 4de depôt-bataljon, gelegen in het Gouvernement van Sumatra's Westkust, binnenslands, uit den staf, 1 Europeesche en 1 inlandsche compagnie.

Tot het 1ste en tot het 2de depôt-bataljon behoort een voorbereidende cursus, tot ieder der vier depôt-bataljons eene kaderschool.

4°. De Garnizoens-infanterie.

De garnizoens-infanterie is ingedeeld als volgt:

a. één bataljon van Atjeh en Onderhoorigheden (staf en aantal compagnieën en detachementen te bepalen door den Gouverneur-Generaal);

b. » » » de Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo (staf en aantal compagnieën en detachementen te bepalen door den Gouverneur-Generaal);

c. » » » Palembang (staf en 7 compagnieën),

d. » » » Celebes en Onderhoorigheden, Menado en Timor (staf en aantal compagnieën en detachementen te bepalen door den Gouverneur-Generaal);

e. » » » Amboina en Ternate (staf, subsistenten-kader en aantal compagnieën en detachementen te bepalen door den Gouverneur-Generaal);

f. » » » Sumatra's Westkust (staf en aantal detachementen te bepalen door den Gouverneur-Generaal);

g. » » » de Wester-Afdeeling van Borneo (staf en aantal compagnieën en detachementen te bepalen door den Gouverneur-Generaal);

h. één bataljon van Banka (staf en aantal compagnieën en detachementen te bepalen door den Gouverneur-Generaal);
i. » » » de Oostkust van Sumatra (staf en aantal compagniën en detachementen te bepalen door den Gouverneur-Generaal);
k. » » » de 2de Militaire Afdeeling op Java (staf en 2 compagnieën);
l. » compagnie van Benkoelen;
m. » » » Riouw;
n. » » » Bantam;
o. » » » de Lampongsche districten;
p. » » » Cheribon;
q. » detachement van Onrust;
r. » » » Billiton;
s. » » » Banjoewangie;
t. » » » Patjitan.

Waar bij den gewestelijken staf geen militaire commandanten of geen adjudanten zijn uitgetrokken, berust het gewestelijk militair commando in de Buitenbezittingen bij de commandanten der garnizoens-bataljons of der garnizoens-compagnieën, en zijn de functiën van gewestelijk adjudant in de Buitenbezittingen opgedragen aan de adjudanten der garnizoens-bataljons.

5°. De Subsistenten-kaders.

Er zijn 5 zelfstandige subsistenten-kaders, gelegen als volgt:
1 subsistenten-kader te Batavia;
1 » » Samarang;
1 » » Soerabaja;
1 » » Padang;
1 » » Kotta-Radja.

Tot het subsistenten-kader te Samarang behooren bovendien de bewakings-detachementen der zieken-inrichtingen te Oenarang en te Pelantoengan.

6°. Het Suppletie-depôt.

7°. De Straf-detachementen.

Er zijn twee straf-detachementen, het eene bestemd tot opneming van Europeanen en het andere tot opneming van Afrikanen, Amboineezen en inlanders.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

G. De Cavalerie.

Het regiment cavalerie bestaat uit: den staf, 4 veld-escadrons, 1 depôt-escadron en een, te Makassar gelegen, detachement. Tot het regiment behoort eene kader- en korpsschool.

H. De Artillerie.

Het wapen der artillerie is samengesteld als volgt:

1°. de staf van het wapen;
2°. de artillerie-troepen;
3°. de dienst der artillerie-magazijnen en werkplaatsen.

1°. De Staf der Artillerie.

Tot den staf van het wapen behooren:

a. het hoofdbureau (IIIde Afdeeling van het Departement van Oorlog);
b. de gewestelijke artillerie-commandanten; 1 in elke Militaire Afdeeling op Java. 1 ter Westkust van Sumatra. 1 in Atjeh.
c. de inspecteur der draagbare wapenen (majoor of kapitein);
d. de voorzitter der commissie van proefneming (kapitein);
e. de voorzitter der commissie tot herziening van den instructie-inventaris (kapitein).

2°. De Artillerie-troepen.

De artillerie-troepen worden onderscheiden in:

a. de veld- en bergbatterijen op Java;
b. de vesting-artillerie op Java;
c. de artillerie der Buitenbezittingen.

a. De Veld- en Bergbatterijen op Java.

De veld- en bergbatterijen op Java zijn samengesteld uit den staf, 4 batterijen veld-artillerie en 4 batterijen berg-artillerie. Tot één der veld- en bergbatterijen behoort eene kaderschool.

b. De Vesting-Artillerie op Java.

De vesting-artillerie op Java is samengesteld uit 7 compagnieën; tot een dezer compagnieën behoort eene kaderschool.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

c. De Artillerie der Buitenbezittingen.

De artillerie der Buitenbezittingen bestaat uit de volgende 8 compagnieën:

a. de compagnie van Sumatra's Westkust (1 sectie berg-artillerie);
b. » » » Palembang en Benkoelen;
c. » beide compagnieën » Atjeh en Onderhoorigheden;
d. » compagnie » Banka en Riouw;
e. » » » Borneo;
f. » » » Celebes (1 sectie berg-artillerie);
g. » » » Amboina en Ternate.

3°. De dienst der Artillerie-Magazijnen en Werkplaatsen.

De dienst der artillerie-magazijnen en werkplaatsen omvat:
a. het korps magazijnmeesters der artillerie;
b. » » conducteurs der artillerie;
c. het personeel van den artillerie-constructie-winkel, de pyrotechnische werkplaats en de buskruitmolens;
d. het personeel der geweermakersschool;
e. » » » Geweermakers-ateliers. { 6 artillerie-ateliers. 31 garnizoens-ateliers.

I. De Genie.

Het wapen der genie is samengesteld als volgt:
1°. de staf van het wapen;
2°. de genie-troepen en werklieden;
3°. de dienst der genie-magazijnen.

1°. De Staf der Genie.

Tot den staf van het wapen behooren:
a. het hoofdbureau (IVde Afdeeling van het Departement van Oorlog);
b. het personeel van den gewestelijken en plaatselijken geniedienst;
c. het korps militaire opzichters der genie;
d. » » teekenaars der genie.

2°. De Genie-troepen en Werklieden.

De genie-troepen en werklieden omvatten:
a. den staf;

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

b. twee compagnieën en één in Atjeh gelegen detachement genie-troepen;
c. het korps genie-werklieden.

Tot de genie-troepen en werklieden behoort eene kader- en korpsschool.

3°. De dienst der Genie-magazijnen.

De dienst der genie-magazijnen omvat:
a. het korps magazijnmeesters der genie;
b. » » conducteurs der genie.

K. De dienst der Militaire Administratie.

Tot den dienst der militaire administratie behooren:
a. het hoofdbureau (Vde Afdeeling van het Departement van Oorlog);
b. de dienst der gewestelijke intendance;
c. de administratieve dienst bij de korpsen en garnizoenen, de zieken-inrichtingen en de magazijnen van kleeding en uitrusting.

L. De Geneeskundige dienst.

De geneeskundige dienst omvat:
a. het korps officieren van gezondheid; { Hoofdbureau. / Gewestelijke en plaatselijke geneeskundige dienst.
b. het korps militaire apothekers;
c. » » » paardenartsen;
d. » personeel van den hospitaaldienst. { Hospitalen. / Ziekenzalen.

Q. Het Korps Pupillen.

Het Korps Pupillen is samengesteld uit 3 compagnieën.
Aan het hoofd van het korps staat een kapitein.

R. De dienst der Militaire Arrest- en Provoosthuizen.

De militaire arrest- en provoosthuizen worden onderscheiden in:
a. het militair huis van arrest te Samarang;
b. de provoosthuizen, gevestigd in de militaire auditiën op Java en in de Buitenbezittingen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL